

Document public

CCNM/SIGMA/PUMA(98)41

Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) **OLIS: 26 mai 1998**
Dist. : 27 mai 1998

Or.Eng.

**SIGMA—O INIȚIATIVĂ COMUNĂ A CENTRULUI OCDE PENTRU
COOPERARE CU ECONOMIILE NE-MEMBRE ȘI A PROGRAMULUI PHARE
AL UNIUNII EUROPENE, FINANȚAT PREPONDERENT DE PHARE**

Anulează și înlocuiește același document:
distribuit în 20 mai 1998

PRACTICI DE AUDITARE A BĂNCII CENTRALE

DOCUMENTELE SIGMA: Nr. 24

Traducători: Gabriela Avram
Claudia Macarie
Ionel Danciu

65975

Document disponibil în întregime pe OLIS în formatul original

Traducerea acestor materiale a fost posibilă cu sprijinul Inițiativei pentru Reforma Serviciului Public și Guvernelor Locale (afiliată la Open Society Institute, Budapesta, Ungaria).

The translation of these materials has been made possible with the support of Local Government and Public service Reform Initiative (affiliated with the Open Society Institute, Budapest, Hungary).

Traducerea acestui document a fost efectuată de către Centrul Universitar Alba-Iulia al Fundației Universitare AISTEDA, România, în cadrul unui proiect finanțat de către NISPAcee, Bratislava, Republica Slovacă.

The translation of this document has been performed by the Alba-Iulia branch of the AISTEDA University Foundation, Romania under a grant awarded by the NISPAcee, Bratislava, Slovak Republic.

Se aduc mulțumiri NISPAcee (Rețeaua de Instituții și Școli pentru Administrație Publică din Europa Centrală și de Est) și SIGMA/OECD pentru sprijinul acordat la organizarea proiectului în cauză.

We express our appreciation to NISPAcee (The Network of Institutes and Schools of Public Administration in Central and Eastern Europe) and SIGMA/OECD for organisational support to the project concerned.

Prezenta publicație este o traducere a textelor din engleză și/sau franceză, care sunt versiunile oficiale ale acestei publicații, intitulate *Central Bank Audit Practices/Les pratiques en matière de contrôle des banques centrales*, Copyright OCDE, Paris 1998.

*Translation from the English and French texts, which are the official version of the publication titled **Central Bank Audit Practices/ Les pratiques en matière de contrôle des banques centrales**, Copyright OCDE, Paris 1998.*

OCDE nu poate fi făcută responsabilă pentru calitatea traducerii în limba română.

OECD cannot be considered responsible for the accuracy of the translation into Romanian.

Această traducere a fost realizată de Centrul Universitar Alba Iulia al Fundației Universitare AISTEDA.

This translation has been done by the Alba Iulia University Center of the AISTEDA University Foundation.

Practici de auditare a Băncii Centrale, Ediția în limba română, Copyright Fundația Universitară AISTEDA, 2000

Tiraj: 500 ex.

© OCDE, 1998

PROGRAMUL SIGMA

SIGMA – Support for Improvement in Governance and Management in Central and Eastern Europe (Sprijin pentru îmbunătățirea guvernării și managementului în Europa Centrală și de Est) – este o inițiativă comună a Centrului OCDE pentru Cooperare cu economiile țărilor ne-membre și a programului PHARE al Uniunii Europene. Inițiativa sprijină eforturile de reformă în domeniul administrației publice din 13 țări aflate în tranziție, și este în principal finanțată de PHARE.

Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică(OCDE) este o organizație inter-guvernamentală a 29 de democrații având economii de piață dezvoltate. Centrul canalizează consultanța și asistența într-un spectru larg de domenii din sfera economică spre țările aflate în reformă din centrul și estul Europei și din fosta Uniune Sovietică. Phare oferă finanțări pentru a sprijini țările partenere din Europa Centrală și de Est să atingă stadiul când vor fi gata să-și asume obligațiile ce revin membrilor Uniunii Europene.

Programele Phare și SIGMA se adresează aceluiași țări: Albania, Bosnia-Herțegovina, Bulgaria, Republica Cehă, Estonia, fosta Republică Iugoslavă Macedonia, Ungaria, Letonia, Lituania, Polonia, România, Slovacia și Slovenia.

Creat în 1992, programul SIGMA funcționează în cadrul Serviciului de Management Public al OCDE, care furnizează informații și analize făcute de experți, referitoare la managementul public, factorilor de decizie politici și facilitează contactele și schimburile de experiență între managerii din sectorul public. SIGMA oferă țărilor beneficiare acces la o rețea de specialiști cu experiență în administrația publică, informații comparative și cunoștințe tehnice legate de Serviciul de Management Public.

SIGMA are ca scop:

- asistarea țărilor beneficiare în efortul lor spre o bună guvernare, astfel încât să facă posibilă îmbunătățirea eficienței administrative și promovarea aderării personalului din sectorul public la valorile democratice, etice și respectării statului de drept;
- ajutarea acestora să-și constituie capacități indigene la nivelul administrației centrale pentru a face față eforturilor de internaționalizare și de integrare în Uniunea Europeană; și
- sprijinirea inițiativelor Uniunii Europene și ale altor donatori de a asista țările beneficiare în reforma administrației publice și contribuția la coordonarea activităților donatorilor.

În întreaga sa activitate, programul acordă cea mai înaltă prioritate înlesnirii cooperării interguvernamentale. Activitățile sale includ oferirea de suport logistic pentru formarea de rețele de profesioniști din administrația publică din centrul și estul Europei, și între acești profesioniști și omologii lor din alte democrații.

SIGMA lucrează în 5 domenii tehnice: Strategii de dezvoltare pentru administrația publică; Definirea de politici, coordonarea și reglementarea; Managementul serviciilor publice; și Supraveghere administrativă, control financiar și audit. În plus, un departament pentru Servicii de informare diseminează materiale publicate sau oferite on-line vizând problemele administrației publice.

Copyright OCDE, 1998

Cererile pentru permisiunea de a reproduce sau traduce în întregime sau părți din acest material trebuie adresate: Șefului Serviciului Publicațiilor, OCDE, 2 rue André-Pascal, 75775 Paris Cedex 16, France. Punctele de vedere exprimate în această publicație nu reprezintă punctele oficiale de vedere ale Comisiei, ale țărilor membre OCDE, sau ale țărilor central- sau est-europene participante la Program.

PREFAȚĂ

Practici de auditare a Băncii Centrale descrie abordările comune, practicile și tendințele relevante ale auditării băncii centrale, în vederea sprijinirii eforturilor de reformă în administrația publică în țările Europei Centrale și de Est. Studiul oferă o bază pentru discuții ulterioare între factori de decizie și profesioniști despre modul cum ar putea evolua regimul de audit pentru a asigura buna guvernare a băncilor centrale.

Acest studiu își are originea într-o discuție asupra problemelor importante actuale ale auditului, care a fost organizată de Curtea Europeană a Auditorilor, împreună cu președinții instituțiilor supreme de audit (ISA) ale țărilor central și est-europene și desfășurată la Luxemburg între 21-23 octombrie 1996. Discuțiile ce au urmat între reprezentanții ISA, băncile centrale și SIGMA au scos la iveală faptul că un studiu comparativ focalizat asupra acestei probleme ar putea fi foarte valoros, atât pentru oficialii care au responsabilități în domeniul proiectării strategiilor și politicilor de audit, cât și pentru auditori.

De la început, s-a decis că studiul trebuie să se concentreze asupra auditării activităților băncii centrale și nu asupra operațiunilor bancare. Aceasta însemna că aspectele sistemului bancar, cum ar fi structura de reglementare a instituțiilor financiare sau supervizarea sectorului financiar, deși foarte interesante și relevante, au fost excluse din domeniul studiului sau sunt numai sumar menționate. Studiul mai este limitat și prin aceea că oferă o trecere în revistă a situației din patru state membre ale Uniunii Europene (Germania, Irlanda, Olanda și Suedia). Aceste țări nu reprezintă întreaga varietate care poate fi întâlnită în cadrul Uniunii Europene. Cititorul este de asemenea rugat să țină cont de faptul că practicile actuale pot suferi schimbări importante ca rezultat al introducerii uniunii monetare și economice europene.

Studiul a fost realizat pe baza documentelor primite și a interviurilor cu persoane cheie din domeniul auditului băncilor centrale. Aceștia includ manageri ai băncilor centrale, reprezentanți ai celulelor de audit intern, ai instituțiilor supreme de audit, ai ministerelor de finanțe, și, acolo unde este relevant, auditori din partea parlamentului și reprezentanți ai instituțiilor de administrare a datoriei.

A fost creat un grup pilot format din reprezentanți ai băncilor centrale, ministerelor de finanțe și instituțiilor supreme de audit din Republica Cehă, Estonia, Lituania și Polonia pentru a sprijini concentrarea asupra problemelor importante și urgente, ca și pentru a crea o rețea de specialiști din diferite organizații și țări. Într-o reuniune a grupului pilot din 15-16 septembrie 1997, membrii grupului au pregătit lucrări pentru a fi comentate și au dat îndrumări pentru îmbunătățirea primei versiuni a acestui raport.

Programul SIGMA mulțumește tuturor celor care au contribuit la acest studiu oferind documentație și revizuirea versiunilor acestui text. Consultantul SIGMA dl. Gerry Kopil a început cercetările și a schițat prima versiune a acestui studiu. La secretariatul SIGMA, studiul a fost finalizat de domniile Rudy Voet și Kjell Larsson cu sprijinul administrativ al doamnelor Miriam Blanco-Monterrubio, Nathalie Di Piazza și Sandrine Sabatier.

Pentru alte informații, vă rugăm să-l contactați pe dl. Kjell Larsson la adresa de mai jos.

Acest raport a fost publicat pe răspunderea Secretarului General al OCDE.

SIGMA-OECD, 2, rue André-Pascal, 75775 Paris, Cedex 16, France
Tel.(33.1) 45.24.79.00; Fax (33.1) 45.24.13.00
e-mail: sigma.contact@oecd.org; <http://www.oecd.org/puma/sigmaweb>

CUPRINS

PROGRAMUL SIGMA	2
PREFAȚĂ	3
REZUMAT	7
LISTA ABREVIERILOR.....	9
1. INTRODUCERE	10
2. UNELE CARACTERISTICI ALE BĂNCILOR CENTRALE STUDIATE	11
Funcții	11
Responsabilități comune	11
Independență și control	12
Cadrul legal – legislația bancară	12
Caracteristici comune	13
Diferențe relevante	13
3. PROTAGONIȘTI CHEIE ÎN SUPRAVEGHEREA BĂNCII CENTRALE	14
Guvernul	14
Parlamentul	14
Instituțiile Supreme de Audit	14
Auditori din sectorul privat	15
Auditori interni în banca centrală	15
4. PRACTICI DE AUDITARE	16
Definiții	16
Structura managerială	16
Mediul de control	16
Controlul intern	16
Auditul intern	17
Auditul extern	17
Tipuri de audit	17
Certificare	18
Standarde contabile și de audit	18
5. PRACTICI DE AUDITARE: AUDITUL EXTERN	20
Modelele a patru țări	20
Tipuri de audit	20
Relații de raportare	21

6. PRACTICI DE AUDITARE: AUDITUL INTERN	22
Responsabilitatea pentru controlul intern	22
Controlul intern și auditul intern	23
Tipuri de audit intern	24
Relații de raportare	24
Resurse de audit	25
Planificarea auditului	25
Realizarea auditului	26
Instrumente de audit	27
Urmărirea realizării recomandărilor rezultate din audit	27
Controlul de calitate	28
Evaluarea muncii departamentului de audit	28
Memoria organizației	28
7. DEZVOLTĂRI VIITOARE	29
Aderarea la UE – consecințe pentru băncile centrale	29
8. MODELE SPECIFICE ȚĂRILOR: GERMANIA	32
Banca Centrală	32
Auditul extern	33
Instituția Supremă de Audit	33
Auditori externi din sectorul privat	34
Auditul Intern	34
Mandatul de audit și organizarea auditului	34
Personalul și competențele	35
Planificarea și aria de cuprindere a auditului	35
Procesul de auditare	36
Raportul	36
Relații internaționale	37
9. MODELE SPECIFICE ȚĂRILOR: IRLANDA	38
Banca Centrală	38
Auditul extern	38
Instituția Supremă de Audit	38
Auditul Intern	40
Mandatul și organizarea	40
Personalul și competențele	40
Comitetul de audit	40
Planificarea și aria de cuprindere a auditului	41
Procesul de auditare	41
Raportul	42
Relații internaționale	42

10. MODELE SPECIFICE ȚĂRILOR: OLANDA	43
Banca Centrală	43
Auditul extern	43
Instituția Supremă de Audit	43
Expert contabil	44
Auditul Intern	44
Mandat și organizare	44
Personalul și competențele	44
Planificarea și aria de cuprindere a auditului	45
Controlul intern	45
Raportarea	45
Relații internaționale	45
11. MODELE SPECIFICE ȚĂRILOR: SUECIA	46
Banca Centrală	46
Auditul extern	46
Instituția Supremă de Audit	46
Auditori Parlamentari	47
Auditori externi din sectorul privat	48
Auditul Intern	48
Mandatul de audit și organizarea auditului	48
Personalul și competențele	49
Planificarea și aria de cuprindere a auditului	49
Procesul de auditare	49
Raportarea	49
Relații internaționale	50
ANEXA 1. STUDIU COMPARATIV AL LEGISLAȚIEI BANCARE	51
ANEXA 2. ANALIZĂ COMPARATIVĂ A REZULTATELOR STUDIULUI	56
ANEXA 3. EXEMPLU DE PROGRAME DE AUDIT: CHESTIONARE DIN IRLANDA	60

REZUMAT

În toate țările, guvernul, parlamentul și banca centrală au preocupări și responsabilități privind stabilitatea monetară. Într-adevăr, banca centrală ocupă un rol important și unic în economia unei țări. Acest studiu prezintă rezultatele unei comparații selective de practici de audit referitoare la băncile centrale. Nu este un studiu asupra practicilor bancare. Dintre cele patru bănci centrale studiate, două realizează și supervizarea funcției bancare, în timp ce în alte două țări, acest rol este îndeplinit de o instituție separată.

Independența băncii centrale față de guvern este considerată a fi un principiu fundamental. Fiecare țară studiată aici (Germania, Irlanda, Olanda și Suedia) și-a dezvoltat propriul său cadru unic pentru a echilibra independența și controlul.

Guvernul și parlamentul joacă un rol major în crearea și menținerea unui mediu de control adecvat. În plus față de informațiile referitoare la audit primite de la auditorii externi, guvernele și parlamentele primesc informații și semnale în multe alte moduri, care contribuie la aprecierea performanțelor băncii.

Toate țările au o lege bancară care descrie gradul de independență a băncii centrale față de guvern. Unele legi definesc explicit dacă banca centrală face sau nu subiectul controlului parlamentar. Cerințele referitoare la auditul intern și/sau extern sunt și ele uneori incluse în legea băncii.

Toate țările au o instituție supremă de audit (ISA). Dar ISA nu are întotdeauna mandatul să auditeze banca centrală. Auditul extern independent al băncii centrale este realizat fie de ISA, fie de un oficiu de audit al parlamentului sau de un expert contabil privat. Auditul extern trebuie să includă în majoritatea cazurilor certificarea conturilor anuale (audit financiar), și o apreciere asupra respectării dispozițiilor legale (audit statutar), ca parte componentă a procedurii de îndeplinit.

Deși în majoritatea cazurilor nu există dispoziții legale care să ceară așa ceva, toate băncile centrale au un compartiment de audit intern, care raportează celui mai înalt nivel din conducerea băncii și este independent de orice funcțiuni operative sau executive.

Domeniul auditului intern este cuprinzător, și se întinde de la audit financiar și audit de conformitate la evaluarea rezultatelor obținute (audit al performanței). Aprecierea fiabilității sistemelor interne de control este un domeniu important al auditului, și de vreme ce operațiunile băncii sunt din ce în ce mai mult automatizate, auditul prelucrării automate a datelor este de asemenea o parte importantă a activității de audit intern.

Conducerea superioară a băncii recunoaște rolul important al auditului intern în cadrul răspunderii manageriale. Una din băncile centrale studiate are un comitet de audit care funcționează la nivelul consiliului directorilor și joacă un rol în revizuirea programului de audit intern, coordonarea cu auditorul extern, încadrarea de personal și alocarea de resurse pentru auditul intern.

Auditorii externi independenți folosesc în mare măsură rezultatele auditului intern. Revizuirea programelor de audit și a rapoartelor de audit, și uneori coordonarea cu planurile de audit interne constituie un element important al activității auditorului extern.

Atât auditorii interni, cât și cei externi, trebuie să adere la standarde profesionale, incluzând coduri etice de comportament, în realizarea funcțiilor lor. Evaluarea riscurilor, planurile de audit, programele de audit și cerințele de raportare sunt elemente cheie pentru aceasta.

Evoluțiile ulterioare legate de Uniunea Europeană și de Banca Centrală Europeană vizează o independență crescută a băncilor centrale față de guvernele naționale, cu referire în special la politica macro-economică. Acest lucru va necesita o reexaminare a relațiilor dintre banca centrală, parlament și guvern. Aceasta va determina și o reexaminare a domeniului și a soluțiilor pentru auditul extern independent.

LISTA ABREVIERILOR

BC	Banca Centrală
BCE	Banca Centrală Europeană
CIPA	Comitetul Internațional pentru practici de audit
COS	Comitetul Organizațiilor de Sprijin
CSAI	Consiliul pentru standardele de audit intern
DAI	Departamentul de audit intern
DSAI	Declarațiile cu privire la standardele de audit intern
FIC	Federația Internațională a Contabililor
IAI	Institutul pentru audit intern
IME	Institutul monetar european
MF	Ministerul de Finanțe
MRS	Mecanismul ratei de schimb
ONG	Organizație neguvernamentală
OIISA	Organizația Internațională a Instituțiilor supreme de audit
PAD	Prelucrarea automată a datelor
SEBC	Sistemul european de bănci centrale
SIA	Standardele internaționale de audit
SME	Sistemul monetar european
TAAC	Tehnici de audit asistate de calculator
Tări CEE	Țările Europei Centrale și de Est

1. INTRODUCERE

Acest raport descrie practicile de auditare a băncii centrale din patru țări membre ale Uniunii Europene (Germania, Irlanda, Olanda și Suedia) .

În prima jumătate a raportului sunt prezentate principalele caracteristici ale băncilor centrale din țările studiate, urmate de o descriere a principalilor factori implicați în supravegherea băncii centrale.

Apoi, cititorului îi sunt prezentate câteva concepte esențiale din domeniul controlului și al auditului, și este făcută o trecere în revistă a instituțiilor care joacă un rol în proiectarea standardelor de control și audit. Studiul continuă cu prezentarea unor practici de audit implementate în cele patru țări studiate, împărțite pe secțiuni despre auditul extern și auditul intern.

Situația specifică a fiecărei țări studiate este prezentată separat într-un capitol dedicat țării respective.

În Anexa 1, oferim un studiu comparativ al legislației bancare din cele patru țări (limitată la acele aspecte care sunt relevante pentru subiectul prezentului studiu). Anexa 2 este o prezentare generală a rezultatelor studiului.

În Anexa 3, cititorul va găsi câteva exemple de chestionare de audit care reprezintă contribuția Controlorului și Auditorului General al Irlandei ca răspuns la o cerere formulată de grupul de referință în perioada când acest studiu era în pregătire.

2. CÂTEVA CARACTERISTICI ALE BĂNCILOR CENTRALE STUDIATE

Funcții

1. Băncile centrale sunt însărcinate cu responsabilitatea de a păstra rezervele fizice ale țării (de exemplu aur) și de a controla cantitatea de bani aflată în circulație și creditul furnizat economiei. Ele sunt unicii emitenți de bancnote (emiterea de monedă nu este întotdeauna dreptul exclusiv al băncii centrale). Băncile centrale sunt responsabile pentru politica monetară, care menține moneda națională cât se poate de stabilă. Ele reprezintă interesele naționale în relațiile cu Fondul Monetar Internațional, Banca Mondială și alte instituții financiare.

2. Două dintre cele patru bănci centrale prezentate în acest studiu au răspunderi în domeniul supravegherii bancare. Deși studiul nu se referă la activitatea bancară sau la practicile de supraveghere bancară, este relevant să remarcăm că *principiile* importante pentru supravegherea băncilor sunt întrucâtva similare cu principiile interne de control ale băncii centrale. În acest context, atragem atenția cititorului asupra unei publicații recente a Comitetului Basel asupra supravegherii activității bancare¹, care a publicat un proiect cadru pentru evaluarea sistemelor de control interne.

Responsabilități comune

3. Băncile centrale joacă un rol important și unic în economia unei țări în ce privește asigurarea stabilității monetare. Ele împart această responsabilitate cu guvernul și parlamentul. În multe țări, băncile centrale combină această răspundere cu aceea de agenție de supraveghere a băncilor; în alte țări, acest rol este atribuit unei autorități separate.

4. Acest studiu nu-și propune să examineze funcțiile de supraveghere a activității bancare. Este suficient să arătăm că această responsabilitate combinată în domeniile politicii monetare și acela al supravegherii băncilor este uneori criticată, spunându-se că ar putea crea un conflict de interese. Banca centrală ar putea să vadă funcția sa primordială ca fiind aceea de a proteja băncile, și nu apărarea interesului public (de exemplu, despre o bancă centrală s-ar putea spune că respinge ideea creșterii dobânzilor și stăvilirii inflației ori de câte ori asemenea acțiuni ar putea atinge interesul băncilor). Alegători, politicieni și comitete de supraveghere ar putea vedea eșecurile băncilor ca pe o dovadă a unei slabe supravegheri. Băncile centrale, conștiente de reputația pe care o au, s-ar putea reține de la o politică monetară care ar fi dezavantajoasă pentru industria bancară, iar politica monetară generală ar putea suferi. Pe de altă parte, separarea politicii monetare de funcția de supraveghere ar putea conduce băncile centrale la neglijarea impactului politicii monetare asupra sănătății sistemului bancar, fapt care ar putea avea repercursiuni asupra sistemului bancar național și prin aceasta, asupra întregii economii.

¹ Vezi capitolul 4 *Practici de Audit: Câteva elemente cheie* pentru informare asupra Comitetului Basel de Supraveghere a activității bancare.

5. Cele patru țări care au contribuit la acest studiu reprezintă diferite “modele”:

Țara	Agenția de politică monetară	Agenția de supraveghere bancară
Germania	<i>Deutsche Bundesbank</i>	Oficiul Federal de Supraveghere Bancară
Irlanda	Banca Centrală a Irlandei	Banca Centrală a Irlandei
Olanda	<i>De Nederlandsche Bank</i>	<i>De Nederlandsche Bank</i>
Suedia	<i>Sveriges Riksbank</i>	Autoritatea Financiară Suedeză de Supraveghere

6. Fără a intra în amănunte privind analiza direcției reformei sistemului bancar central, se înțelege că Tratatul de la Maastricht reprezintă unul din punctele de plecare pentru discuțiile referitoare la nevoia de reformă și va oferi reperele necesare factorilor de decizie din Europa Centrală și de Est în restructurarea și reforma băncilor centrale (vezi Capitolul 7 *Unele dezvoltări viitoare*).

Independență și control

6. Instituțiile care sunt cunoscute ca bănci centrale au provenit din bănci comerciale sau bănci guvernamentale, ori au fost create ca bănci comerciale sau bănci guvernamentale. Evoluția lor către poziția de bancă centrală a avut loc odată cu instaurarea monopolului asupra emisiunii monetare, la fel ca și rolul lor de creditori, printre alte funcții. Exista un conflict de interese atâta timp cât acestea desfășurau o activitate comercială pe scară largă, așa încât această practică a fost abandonată. Dependența de guvern (de exemplu prin execuția bugetară; consultarea obligatorie; numirea și eliberarea din funcție a conducerii superioare) a fost de asemenea văzută ca un obstacol în atingerea celor mai bune performanțe. Dar gradul optim de dependență este o problemă dificil de rezolvat, și se schimbă în continuare dramatic în perioade de criză. În general, independența ajută la stabilirea unei reputații. Reputația este cheia atât în activitatea bancară, cât și pentru funcționarea piețelor financiare. Ea poate fi obținută doar în timp.

Cadrul legal – Legislația bancară

8. În cele patru țări studiate, există legi bancare în vigoare care stipulează responsabilitățile băncii centrale. Legile conțin și prevederi legate de conducerea băncii, de numirea și eliberarea din funcție a acesteia. În Germania, Irlanda și Suedia, legea bancară conține articole speciale referitoare la auditul băncii centrale. În Anexa 1, oferim o analiză sumară a principalelor elemente din legislația bancară relevante pentru acest studiu.

9. Rațiunea cerințelor legale se datorează, în parte, importanței fundamentale atribuite succesului sau eșecului băncii centrale în îndeplinirea rolului său și locului băncii în sistemul bancar general. Cerințele legale și impactul economic al deciziilor luate de banca centrală indică nevoia menținerii reputației băncii în cadrul unui climat general de stabilitate și încredere. De aceea, este necesar pentru conducere să stabilească un cadru adecvat de guvernare pentru a supraveghea, controla și raporta informații concrete, solide, care vor fi utilizate în scopul stabilirii reglementărilor corespunzătoare. În toate cele patru state studiate, elementele intrinseci

ale acestui cadru de guvernare includ existența atât a unei capacități de audit extern, cât și a uneia de audit intern.

Trăsături comune

10. Echilibrul între controlul parlamentar și guvernamental asupra băncilor centrale și independența băncii centrale diferă de la țară la țară. Totuși, se poate identifica un număr de trăsături comune.

11. Așa cum s-a menționat mai sus, toate statele au o legislație bancară care definește rolul și responsabilitățile băncii centrale. Legea reglementează de asemenea numirea, eliberarea din funcție și atribuțiile guvernatorului băncii, precum și reprezentarea oficialităților guvernamentale în consiliul de supraveghere sau guvernare a băncii.

12. Toate țările au o instituție supremă de audit (ISA). În unele țări (de exemplu Suedia), există și o autoritate de audit a parlamentului pentru auditarea băncii centrale. Mandatele încredințate acestor instituții diferă, dar toate instituțiile supreme de audit oferă un mecanism de supraveghere a băncilor centrale de către guvern (și într-o oarecare măsură de către parlament). În funcție de mandatul instituțiilor supreme de audit, această supraveghere poate merge de la verificări de audit stipulate prin lege ale conturilor până la auditarea tuturor operațiunilor băncii, inclusiv investigarea performanțelor. În orice caz, în nici una dintre cele patru țări studiate, deciziile de politică monetară nu fac obiectul auditului.

13. În plus, băncile centrale, în rolul lor de supervizare a activității bancare, ca și guvernul și parlamentul, se pot baza pe auditul extern realizat de auditori independenți (certificați), ca parte a cadrului general de supraveghere.

Câteva diferențe relevante

14. Țările studiate au fiecare în funcțiune propriul sistem specific de supraveghere. Multe dintre diferențe se datorează unei îndelungate evoluții istorice naționale. Rolurile variate și pozițiile băncilor centrale în țările respective sunt principalele motive ale diferențelor din practicile de audit. Nu există diferențe numai în *modul* în care se manifestă independența, dar chiar aceste diferențe în independență sunt apoi reflectate în practici specifice de planificare, raportare și conducere.

3. INSTITUȚII CHEIE ÎN SUPRAVEGHEREA BĂNCII CENTRALE

Guvernul

15. Guvernul, în majoritatea cazurilor reprezentat de ministerul de finanțe, este celălalt creator al politicii monetare, alături de banca centrală. În această privință, băncile centrale sunt apropiate de guvern. Câteva grade de independență există: de la totala independență afirmată de lege, la consultări prealabile înaintea luării oricăror decizii majore în ceea ce privește politica monetară.

16. Guvernul, în multe cazuri, are și alte interese referitor la performanțele băncii centrale: banca realizează funcții administrative pentru guvern. De exemplu, Banca Centrală a Irlandei gestionează contul bancar al trezoreriei, acționează ca trezorier, și păstrează evidența acțiunilor emise de guvern, Agenția de Finanțare a Locuințelor și Banca Europeană de Investiții pe piața internă. În unele cazuri, guvernul este direct sau indirect proprietarul băncii și de aceea are interes ca proprietar în activitatea băncii.

17. Băncile centrale, prin distribuția profiturilor lor, contribuie la avuția statului.

Parlamentul

18. Autoritatea parlamentului asupra băncilor centrale variază în cele patru țări studiate. Parlamentul poate avea, de exemplu, autoritatea de a alege membrii Consiliului de Administrație al băncii centrale. Regulile de alegere a consiliului director, managementul băncii și funcționarea sa sunt stipulate în legea băncii centrale și în alte legi. În cazul Suediei, există o prevedere referitoare la “auditorii parlamentari” .

19. Acolo unde banca centrală este sub autoritatea parlamentului, consiliul director al băncii este *de facto* exonerat de răspunderea pentru administrarea băncii printr-o decizie a parlamentului. Așa cum vom vedea, opinia auditorului extern este cel mai important element în asemenea cazuri.

Instituții supreme de audit

20. Principala funcție a instituțiilor supreme de audit este evaluarea și furnizarea unei opinii asupra administrării activităților guvernului. În Germania, *Bundesrechnungshof* este un organism federal independent care raportează direct Parlamentului și Guvernului. În Irlanda, Controlorul și Auditorul General este independent și raportează în fața Parlamentului. În Olanda, Instituția Supremă de Audit este un organism superior independent al statului și raportează Guvernului și Parlamentului. În Suedia, Oficiul Național de Audit raportează Guvernului și auditorii parlamentari raportează Parlamentului.

21. Instituțiile supreme de audit din cele patru țări studiate au fiecare mandate diferite în ceea ce privește auditarea băncii centrale. Instituția Supremă de Audit Olandeză nu este abilitată să auditeze Banca Centrală; auditul extern este realizat de o firmă de audit privată, cu accent pe auditul financiar. Auditul extern al Băncii Centrale suedeze este realizat de auditori parlamentari,

care se concentrează asupra legalității și performanțelor acesteia. Instituția supremă de audit suedeză nu este abilitată să auditeze banca centrală. Instituțiile supreme de audit din Germania și Olanda au clar stipulată auditarea băncii centrale în mandatul lor. Controlorul și Auditorul General al Irlandei deține poziția de certficator a tuturor declarațiilor financiare ale băncii. Instituția germană *Bundesrechnungshof* auditează banca centrală a Germaniei în ceea ce privește legalitatea și gestionarea corespunzătoare a proprietății statului.

Auditorii din sectorul privat

22. În aproape toate țările, auditori din sectorul privat sunt angajați de instituțiile supreme de audit sau de auditorii parlamentari, pentru a furniza o opinie asupra conturilor anuale și (implicit sau explicit) o apreciere a calității controlului intern, inclusiv a auditului intern al băncii centrale. Munca auditorilor din sectorul privat este, pe cât posibil, luată drept bază de către instituțiile supreme de audit sau de către auditorii parlamentari în ducerea la îndeplinire a mandatului lor într-un mod eficient și eficace.

Auditorii interni din banca centrală

23. Auditorii interni, deși angajați de banca centrală, sunt independenți de activitățile funcționale sau de conducere ale băncii. Rezultatele activității lor de audit intern sunt, pe cât posibil, luate drept bază de auditorii externi. Ei răspund în fața conducerii superioare și domeniul activității lor include, de obicei, toate tipurile de audit.

4. PRACTICI DE AUDITARE: CÂTEVA ELEMENTE CHEIE

24. O parte din terminologia care apare frecvent în acest studiu este prezentată aici, deoarece “jargonul” auditului și controlului variază în funcție de țară și limbă.

Definiții

Structura de conducere

25. Există diferențe semnificative în cadrul legislativ de la o țară la alta în ceea ce privește structurile definite pentru a gestiona și/sau supraveghea funcționarea băncii centrale. Anexa 1 oferă o analiză comparativă a legislației bancare și identifică principalele diferențe. În cadrul acestui studiu, vom face distincție între conducerea superioară, ca cea mai înaltă funcție executivă și consiliul de supervizare, care supraveghează și supervizează organul executiv și de obicei nu are puteri executive proprii.

Mediul de control

26. Acesta se referă la atitudinile și acțiunile consiliului de supervizare și ale conducerii superioare referitor la importanța controlului în cadrul băncii. Mediul de control asigură disciplina și structura pentru atingerea obiectivelor sistemului de control intern. Câteva elemente ale mediului de control sunt:

- integritatea și valorile etice;
- filozofia managerială și stilul de acțiune;
- structura organizatorică;
- repartizarea autorității și a responsabilității;
- politicile și practicile în domeniul resurselor umane (vezi standardele Institutului de Audit Intern în continuare).

Controlul intern

27. Controlul intern poate fi privit ca sistemul de procese care include toate controalele, financiare sau de alt tip, efectuate de consiliul de supervizare, conducerea superioară și alte tipuri de personal, pentru a furniza asigurări rezonabile că următoarele cerințe sunt respectate:

- îndeplinirea scopurilor și obiectivelor propuse ;
- utilizarea economică și eficientă a resurselor;
- control adecvat al numeroaselor riscuri înfruntate și păstrarea în siguranță a bunurilor;
- fidelitatea și exactitatea informației financiare și manageriale;

- respectarea legilor și regulamentelor, ca și a politicilor, planurilor, regulilor și procedurilor interne (vezi raportul Institutului Monetar European (IME) referitor la sistemele de control intern ale instituțiilor de creditare).

27. Controlul intern și unitățile sau grupurile de recenzie pot fi o parte integrală a sistemelor de control dintr-o bancă, de exemplu compartimentul de control al riscurilor; compartimentul de control, contabilitate și organizare; sau secțiunile de control intern. Mandatele unor asemenea compartimente variază, dar, în general, constau în monitorizarea și raportarea respectării dispozițiilor legale, evaluarea performanțelor, rezolvarea problemelor și studii organizaționale ale metodelor și procedurilor de lucru.

Auditul intern

29. Auditul intern este o parte specială a sistemului intern de control. Un audit intern este o apreciere independentă care oferă informații obiective asupra managementului, eficienței activităților și funcțiilor organizației, asupra sistemelor și controalelor integrate în acestea, asupra folosirii economice și eficiente, asupra protecției resurselor, integrității informației și raportărilor, precum și respectării statutelor legale, politicilor și procedurilor organizaționale (vezi standardele Institutului de Audit Intern în continuare). Auditul intern este realizat de un compartiment care aparține băncii centrale, dar unitatea de audit intern nu este implicată în nici o activitate executivă sau funcțională și respectă standarde profesionale. Auditorul intern raportează direct conducerii superioare.

Auditul extern

30. Auditul extern este de obicei o cerință statutară sau legală. Ca și auditul intern, auditul extern este o apreciere independentă și de obicei *ex post*. Totuși, spre deosebire de auditul intern, auditul extern este efectuat de către o organizație sau persoană care nu aparține băncii centrale auditate, respectând anumite principii și standarde stipulate de lege sau de corpul profesional al auditorilor. De vreme ce organismul de audit extern nu face parte din banca centrală, nu există nici o relație de subordonare între auditorul extern și conducerea superioară a băncii centrale. În cele patru țări studiate, nici o instituție de audit extern (de exemplu, ISA) nu are autoritatea de a impune aplicarea recomandărilor. În unele țări care fac apel la sistemul judiciar, există unele metode de a impune aplicarea recomandărilor.

Tipuri de audit

31. Auditurile financiare cuprind examinarea declarațiilor financiare, raportări asupra acestora, și examinarea sistemelor contabile pe care se bazează aceste declarații.

32. Auditurile de conformitate sau de legalitate examinează respectarea dispozițiilor legale și administrative, probitatea și corectitudinea administrației, sistemele financiare, și sistemele de control managerial.

33. Auditul performanțelor sau randamentului apreciază performanțele manageriale și funcționale (economicitate, eficiență și eficacitate) ale programelor publice și ale organizațiilor în utilizarea resurselor financiare și de alt tip pentru atingerea obiectivelor lor.

Certificarea

34. Auditul (independent) al conturilor anuale are ca rezultat o opinie a auditorilor asupra viziunii reale și oneste exprimate de aceste informații financiare. Având în vedere aceasta, opinia de audit este adesea numită certificarea conturilor anuale. Certificarea auditorilor, cel mai adesea pentru auditul financiar, are o importanță vitală pentru exonerarea de răspundere a conducerii superioare de către consiliul de supervizare sau parlament.

Standarde contabile și de audit

35. Auditul, ca profesie, are o istorie îndelungată. Într-o mare măsură, corpul profesional își elaborează propriile reglementări și a luat inițiativa de a crea standarde profesionale. Inițiativele naționale din partea organizațiilor profesionale de audit sunt la originea acestor standarde. Cooperarea internațională în cadrul organizațiilor cum ar fi IFAC și al său IAPC, IIA și al său IASB, IASC și INTOSAI (pentru detalii, vezi paragraful următor), au avut drept rezultat standarde internaționale în domeniul contabilității, auditului și conduitei profesionale. Activitatea acestora se bucură de tot mai multă recunoaștere și standardele sunt adesea acceptate ca “bună practică”, adică standarde de urmat în toate sectoarele societății.

36. Urmează mai jos o scurtă descriere a principalelor organizații internaționale care sunt active în domeniul auditului și standardelor contabile:

IFAC – *The International Federation of Accountants* (Federația Internațională a Contabililor) este o organizație mondială a profesiei contabile. Misiunea IFAC este dezvoltarea și perfecționarea profesiei pentru a o face capabilă să ofere constant servicii de înaltă calitate în interesul public.

IAPC – *International Auditing Practices Committee* (Comitetul Internațional pentru Practici de Audit) , un comitet al IFAC, a fost creat în 1977 și a publicat primele îndrumări internaționale de audit (IAG- International Auditing Guidelines). Acestea au devenit mai târziu standardele internaționale de audit (ISA- International Standards on Auditing).

IASC – *The International Accounting Standards Committee* (Comitetul Internațional pentru Standarde Contabile) s-a format în 1973 cu scopul de a apropia standardele contabilității financiare și de raportare pe plan mondial. De-a lungul anilor, IASC a publicat peste 30 de standarde.

IIA – *The Institute of Internal Auditors* (Institutul Auditorilor Interni) a fost fondat în 1941 de către un mic grup de auditori interni ce doreau o organizație profesională care să le reprezinte profesia și să ofere activități de instruire și standarde pentru practica profesională a auditului intern. 50 de ani mai târziu, Institutul a devenit o organizație internațională care satisface nevoile unui corp profesional mondial de auditori interni. Pe plan internațional, Institutul este membru și participă în Organizația Națiunilor Unite ca organizație neguvernamentală, în Consorțiul Internațional de Management Financiar Guvernamental, în Organizația Internațională a Instituțiilor Supreme de Audit (INTOSAI) și Federația Internațională a Contabililor (IFAC).

IASB – *Internal Auditing Standards Board* (Consiliul pentru Standarde de Audit Intern) este comitetul tehnic al IIA care răspunde de promulgarea și monitorizarea Standardelor

pentru Practica Profesională a Auditului Intern (Standarde) și a altor Declarații de Standarde pe plan mondial. Consiliul pentru Standarde de Audit Intern din cadrul Institutului Auditorilor Interni publică Declarații asupra Standardelor de Audit Intern (SIAS- Statements on Internal Auditing Standards).

INTOSAI – *International Organisation of Supreme Audit Institutions* (Organizația Internațională a Instituțiilor Supreme de Audit) a fost creată pentru a promova schimbul de idei și experiență între instituțiile supreme de audit din lumea întreagă. Peste 170 de organizații de audit și țări sunt actualmente membre. INTOSAI are și organizații regionale, cum ar fi EUROSAI, care acoperă Europa.

37. Instituțiile supreme de audit (oficii de audit sau curți de conturi) sunt cele mai înalte organisme de audit din sectorul public, aflate de obicei la nivel parlamentar. INTOSAI concepe și publică îndrumări referitoare la aspectele practicilor de audit în sectorul public. Activitatea se desfășoară într-un șir de comitete la care participă mai multe țări.

38. *The Accounting and Audit Committee* (Comitetul pentru Contabilitate și Audit) este un comitet permanent al INTOSAI care a publicat Îndrumări pentru Standarde de Control Intern și Declarații Contabile.

39. *The Committee on Audit of Public Debt* (Comitetul pentru Auditul Datoriei Publice) al INTOSAI trece în revistă și produce practici de audit referitoare la gestionarea datoriei publice.

40. *The Basle Committee on Banking Supervision* (Comitetul de la Bazele de Supervizare Bancară) este un comitet de autorități de supervizare bancară care a fost creat de guvernatorii băncilor centrale din Grupul celor Zece țări în 1975. Acesta se reunește de obicei la Banca pentru Aranjamente Internaționale din Basel, unde se găsește secretariatul său permanent.

5. PRACTICI DE AUDIT: AUDITUL EXTERN

Modelele a patru țări

41. Necesitatea unei *funcții de audit extern* pentru banca centrală este în mod obișnuit o cerință legală, conținută în legile și regulamente statutare care guvernează activitatea băncii centrale și explicată în detaliu în legi specifice referitoare la audit.

42. Practicile de audit extern identificate în acest studiu reprezintă patru modele diferite și unice, având roluri diferite pentru auditorii sectorului privat și al celui public. Următorul tabel rezumă aceasta:

Țara	Audit extern	
	Auditori ai sectorului public	Auditori ai sectorului privat
Germania	<i>Bundesrechnungshof</i> (Curtea Federală de Audit)	Auditori externi numiți de Consiliul director
Irlanda	<i>Comptroller and Auditor General</i>	Nu
Olanda	Nu	Numiți de Consiliul director
Suedia	Auditori parlamentari	Acționând în numele auditorilor parlamentari

Tipuri de audit

43. Tipurile de audit extern întâlnite în cele patru țări diferă (vezi tabelul de mai jos):

- Audituri ale declarațiilor financiare (cel mai adesea pentru certificarea bilanțurilor băncii);
- Audituri de conformitate sau legalitate (aprecierea respectării de către conducere a legilor, regulamentelor, etc.);
- Audituri ale rezultatelor sau valoare-pentru-bani, care cercetează dacă obiectivele activității băncii au fost atinse și dacă au fost obținute în mod eficient;
- Audituri ale prelucrării automate a datelor, care urmăresc să aprecieze calitatea sistemelor informatice;
- Audituri ale realizării proiectelor, de exemplu ale proiectelor de informatizare sau ale proiectelor de construcții, pentru a aprecia gradul de adecvare a gestiunii informațiilor (cum ar fi feedback-ul între plan și realizat) necesar pentru o bună conducere a proiectelor în raport cu riscurile (de investiții) implicate;
- Audituri și investigații speciale (cum ar fi: în caz de fraudă).

Tipuri de audit extern	Germania	Irlanda	Olanda	Suedia
Financiar	x	x	x	x
De legalitate	x	x	x	x
Rezultate	x	x		x
Informatic	x	x	x	x
Al proiectelor	x			
Special				

Relații de raportare

44. Comunicarea rezultatelor activității de audit de către auditorii externi înseamnă dezvăluirea rezultatelor referitoare la management și administrație către cel mai înalt nivel de autoritate. În Suedia, auditorii trebuie, ca parte a procesului de exonerare din Parlament, să declare dacă – în viziunea lor- exonerarea de răspundere a Consiliului Director poate fi sau nu făcută.

45. În cele mai multe țări, auditorul extern din sectorul public raportează parlamentului , și, dacă este necesar, auditorul din sectorul privat raportează guvernului (ministrului de finanțe) și/sau auditorului extern al sectorului public (instituția supremă de audit). Relația specifică de raportare pentru fiecare țară inclusă în acest studiu este descrisă în capitolul dedicat țării respective, și de asemenea, rezumată în tabela din Anexa 2.

6. PRACTICI DE AUDIT: AUDITUL INTERN

46. Acest capitol descrie practicile de audit intern ale băncilor centrale din cele patru țări studiate și recapitulează cele mai obișnuite și semnificative aspecte ale auditului intern, care sunt prezentate detaliat în capitolele dedicate țărilor respective.

Răspunderea pentru controlul intern

47. Rolul *consiliului director* sau *consiliului băncii centrale* include o mare varietate de probleme politice și activități economice, sarcini și funcțiuni, așa cum sunt ele specificate în legislația bancară și în regulamente. În ceea ce privește conducerea organizației, consiliul trebuie să asigure activitățile de conducere și control adecvate pentru respectarea prevederilor statutare corespunzătoare privind funcțiunile băncii. El are răspunderea și obligația supremă pentru sistemul de controale interne care contribuie la gestiunea și administrarea înțeleaptă a băncii centrale.

48. Rolul și răspunderea *conducerii superioare a băncii* în diferite legislații bancare sunt clare în ceea ce privește buna conducere și administrare a băncii centrale. Aceste răspunderi se traduc printr-o precizie rezonabilă a bilanțurilor, gestionarea eficientă și eficace a resurselor și păstrarea în siguranță a bunurilor și altor resurse aflate sub controlul băncii.

49. O îndatorire majoră este coordonarea elaborării și implementării politicilor, practicilor și controalelor manageriale în vederea îndeplinirii responsabilităților statutare. Pentru a-și îndeplini responsabilitățile, conducerea superioară a băncii a elaborat o gamă largă de instrumente de control managerial și control al responsabilității, pentru a raporta rezultatele din cadrul băncii centrale. Auditurile interne și externe în special sunt funcțiuni indispensabile reviziei, datorită independenței lor inerente.

50. Consiliul este, de asemenea, răspunzător pentru problemele legate de buget și pentru punerea bilanțurilor la dispoziția auditorilor. Consiliul are rolul important de a produce un raport anual și declarații financiare corespunzătoare, certificate de auditori externi independenți, fie de o firmă de contabilitate externă, fie de instituția supremă de audit.

51. În ceea ce privește controlul specific, unele bănci centrale au sub-comitete, în speță un comitet de investiții, un comitet de remunerare și buget, și un comitet de audit pentru a conduce și administra banca în vederea asigurării respectării legislației bancare. Aceste elemente constituie o latură importantă în structura de guvernare a unei bănci centrale. Ele sunt implicate în întreaga structură organizatorică, în structurile de autoritate și de răspundere ale băncii. Revizuirea strategiilor, a planurilor și rezultatelor și legătura cu auditorii interni și externi sunt alte îndatoriri importante.

52. Consiliul director și conducerea executivă ale băncii centrale sunt responsabile și răspunzătoare pentru acțiunile lor, în concordanță cu rolul și îndatoririle conținute în prevederile statutare ale legii băncii centrale și ale regulamentelor. În consecință, există necesitatea fundamentală de a respecta aceste cerințe legale.

53. Deși în mod obișnuit nu există dispoziții legale referitoare la o funcțiune internă de audit (cu excepția Băncii Centrale a Suediei), există motive evidente pentru conducerea superioară să creeze și să întrețină un grup intern de audit. Auditul intern gestionează sistemele generale de controale interne și prin aceasta stimulează în mod suplimentar managerii și personalul de specialitate să-și desfășoare activitatea în concordanță cu obiectivele, politicile și procedurile băncii. De asemenea, prezența unei funcțiuni de audit intern crează auditorilor externi posibilitatea de a limita testele de audit la strictul necesar pentru acordarea certificării și exprimarea opiniei lor, în conformitate cu legea.

Controlul intern și auditul intern

54. Am definit controlul intern ca fiind un proces de sprijinire a băncii pentru a-și atinge scopurile și obiectivele. Auditul intern este o parte specială a sistemului intern de control al băncii centrale.

55. Auditul intern ca apreciere independentă oferă informații obiective despre managementul și eficiența activităților și operațiunilor organizației, sisteme și controalele integrate, utilizarea economică și eficientă și protejarea resurselor, corectitudinea informațiilor și raportărilor, respectarea statutelor legale și politicile și procedurile organizaționale (vezi standardele Institutului Auditorilor Interni). În cele patru țări studiate aici, este recunoscut că efortul de audit încununat de succes trebuie să se bazeze pe:

- susținerea și acceptarea unui mandat clar de la consiliul (director) și de la conducerea superioară a băncii;
- auditorilor trebuie să li se acorde un statut organizațional și o autoritate suficiente pentru a le permite îndeplinirea mandatului;
- existența personalului profesionist și competent pentru a administra și realiza audituri într-o manieră independentă și credibilă;
- programul de audit trebuie îndeplinit în conformitate cu standardele și trebuie să fie flexibil și să răspundă nevoilor în schimbare ale managerilor, și
- rezultatele auditului trebuie utilizate pentru a îmbunătăți funcționarea băncii.

56. În ce privește *statutul organizațional*, șeful auditului intern trebuie să raporteze și să fie direct subordonat celui mai înalt nivel posibil din bancă și/sau consiliului director. Aceasta va sprijini câștigarea respectului și cooperării conducerii superioare, și va permite îndeplinirea responsabilităților de audit într-o manieră independentă și obiectivă.

57. Auditorii trebuie să aibă *autoritatea* de a accesa toate informațiile, înregistrările, documentele, rapoartele, clădirile, locurile și echipamentele care sunt relevante pentru examinările lor. Ei sunt de asemenea autorizați să intervieveze angajații și alte persoane pentru a obține informații și explicații.

58. *Independența* funcțională este de asemenea importantă, prin aceea că auditorii nu trebuie să fie implicați în elaborarea sau implementarea politicilor, proceselor, sistemelor sau procedurilor pe care ar putea fi solicitați să le examineze. Aceasta nu exclude, totuși, auditul *ex-ante* al sistemelor informatice aflate în proiectare sau proiectele majore de construcții.

59. Atât pentru auditorii interni, cât și pentru cei externi din cele patru țări studiate, există *standarde* de audit. Chiar dacă acestea variază de la țară la țară, ele se pot clasifica în standarde generale, standarde pentru munca de teren și standarde de raportare. Standardele generale se

referă la competență, independență și profesionalism. Standardele pentru munca de teren acoperă planificarea, controalele interne și probele, iar standardele de raportare se ocupă de dezvoltarea opiniilor de audit, forma și conținutul rapoartelor de audit.

60. În ceea ce privește *utilitatea* rezultatelor auditului, standardele de audit (și practicile din cele patru țări) se adresează evaluării riscului și specifică cerința de a produce recomandări constructive, eficiente și practice care să-i ajute pe manageri să-și îndeplinească responsabilitățile administrative și să le protejeze interesele prin identificarea posibilităților de perfecționare. Consultanța care aduce un plus de valoare elaborării și funcționării sistemelor de control esențiale și eliminarea controalelor și practicilor necesare sunt, de asemenea, considerate ca fiind importante.

Tipuri de audit intern

61. Auditorii interni din băncile centrale ale celor patru țări studiate au autoritatea de a audita toate domeniile de activitate ale băncii. Domeniul și acoperirea auditului includ:

- toate părțile organizației (cum ar fi departamente funcționale ale biroului central, servicii auxiliare ale organizației, filiale);
- toate tipurile de venituri și cheltuieli,
- toate tipurile de activități (cum ar fi sistemele și procedurile de aprovizionare; producerea, tipărirea, distribuirea și distrugerea bancnotelor; tranzacții de plăți; operațiuni de împrumut; tranzacții cu valute străine; comercializarea obligațiunilor; conturile contabile și anuale(bilanțul); activități de construcții și proiecte majore de investiții de capital; proiectarea, elaborarea și funcționarea sistemelor informatice).

62. Multiple strategii de audit au fost găsite și se folosesc în diferite moduri, uneori pe baza unui mixaj de audituri realizate fie inopinat, fie anunțate dinainte. Auditurile inopinate vizează, de obicei, acele operațiuni ale băncii considerate a avea risc crescut și sunt importante în termeni de lichidități. Acestea includ zone extrem de sensibile, cum ar fi procesarea banilor, operațiuni de plată în numerar, sau custodia numerarului sau trezoreriei aflate în proprietatea băncii, producerea și distrugerea bancnotelor, tranzacții în valute externe și comerciale.

63. Auditul sistemelor și proiectelor majore de construcții și de aprovizionare în timpul fazei de proiectare, înainte de implementarea sau realizarea lor este o altă strategie de audit. Recompensa pentru o asemenea strategie este aceea că este mult mai eficient și oportun să corectezi neajunsurile în faza de proiectare a controalelor, decât după implementare, când au fost deja cheltuite mari cantități de resurse și a fost generat un atașament puternic față de un proiect cu deficiențe. Prin auditul managementului proiectelor (inclusiv al planificării), al costurilor implicate, al rapoartelor de proiectare a sistemelor de control, al pistelor de management și audit de la începutul elaborării, auditorii sunt capabili să recomande economii la cheltuieli.

64. O viitoare strategie de audit implică bazarea pe existența și calitatea muncii realizate de compartimentele importante de control, având ca punct de plecare domeniul studiilor organizaționale și verificările la nivelul tranzacțiilor. Acest lucru ar putea reduce semnificativ volumul de muncă de audit ce trebuie prestat de către auditorii interni. Utilizând un concept similar al fundamentării pe calitatea și eficacitatea funcției de audit intern, auditorii externi și-ar putea și ei limita întinderea auditului și nivelul de teste de audit doar la nivelul sistemului.

Relații de raportare

65. Principalele relații de raportare ale auditorilor interni din cele patru țări studiate sunt către consiliul director, comitetul de audit, conducerea superioară și compartimentele de control

importante din banca centrală. Este necesară o interfață corespunzătoare pentru a coordona eforturile de audit, pentru a minimiza suprapunerile deloc necesare și pentru a evita duplicarea diferitelor grupuri de controale.

66. Auditorii interni și externi lucrează în strânsă legătură pentru a avea o funcție de audit generală care să evite duplicarea. Trebuie notat că această cooperare nu este de obicei o prevedere legală, ci este bazată pe buna practică profesională. Schimbul de planuri de audit, coordonarea planificării, și informarea asupra rezultatelor sunt exemple tipice găsite în cele patru țări studiate, unde a fost vizibilă o relație strânsă între auditul intern și cel extern.

67. Relațiile de muncă pozitive și de încredere reciprocă între auditor și cei auditați sunt de asemenea considerate ca fiind de importanță excepțională pentru îndeplinirea eficace a sarcinii de audit. Perioada de audit va fi scurtată, iar un mai bun schimb de idei și experiență managerială vor contribui la atingerea cu succes a obiectivelor auditului. Relațiile pozitive de muncă vor realiza angajarea conducerii superioare a unității auditate în luarea de măsuri corective pentru punctele slabe evidențiate prin raport.

68. Pe baza unor relații de muncă mulțumitoare, raportarea sumară către conducerea superioară, consiliul director sau un comitet de audit este ușurată, este mai eficientă și dă mai multe rezultate pozitive.

Resurse de audit

69. Modul de *recrutare* a personalului diferă, dar sursele tipice sunt universitățile și colegiile tehnice, comunitatea contabililor autorizați, și însăși banca centrală.

70. *Deprinderile* necesare depind de mandatul de audit, mai precis de domeniul și obiectivele auditurilor ce trebuie realizate. La modul general, domeniul acestor deprinderi include experiență în management și audit general, sisteme de calculatoare, tehnici bancare, schimb valutar și comerț internațional, inginerie, contabilitate financiară și științe economice. Aceasta se datorează activităților de specialitate ce trebuie auditate și folosirii echipelor de audit multidisciplinare.

71. *Instruirea* și dezvoltarea profesională a auditorilor interni sunt de obicei o combinație între instruirea în sala de curs și cea la locul de muncă. Aceasta este suplimentată prin frecventarea unor seminarii și conferințe pentru a fi la curent cu tehnicile moderne de audit, etc. Cele mai multe organizații de audit încearcă să ofere fiecărui auditor cel puțin două săptămâni de instruire pe an. În unele organizații, există un program de angajare a tinerilor specialiști, noii recruți fiind instruiți corespunzător.

72. *Dimensiunea* și volumul de resurse de audit necesare într-o organizație variază în funcție de o multitudine de variabile. Ele depind foarte mult de factori cum ar fi natura și complexitatea activităților băncii, structura organizațională și gradul de descentralizare, domeniul auditului și tipul de audit realizat, gradul de informatizare, calitatea sistemelor și controalelor existente, volumul și valoarea tranzacțiilor, veniturile, cheltuielile și bunurile, precum și relația de lucru dintre auditorii interni și cei externi.

73. Orientativ, ca o formulă empirică, în bănci există un auditor intern la fiecare o sută de angajați ai băncii. Pe de altă parte, băncile mici au nevoie de un procent mai mare de auditori raportați la personal. Trei auditori sunt în general considerați ca reprezentând numărul minim pentru a menține o calitate ridicată a auditului.

Planificarea auditului

74. Auditul intern este de obicei planificat atât pe baze multi-anuale, cât și pe baze anuale. Planurile acoperă unitățile de audit selectate după ce se decide care sunt zonele de risc crescut,

mediu și scăzut. Pe baza aprecierii riscului, a judecății, a experienței de audit și a resurselor disponibile pentru audit, misiunile individuale de audit sunt programate pentru un ciclu de la unul la trei ani. Resursele de audit aprobate vor influența desigur frecvența auditurilor individuale. Luând în considerare rezultatele evaluării riscului, realizate ca parte a procesului de planificare pe termen lung sau anual, se pot programa misiunile de audit.

75. Pentru a optimiza resursele limitate de audit, unele birouri de audit intern au găsit utilă ordonarea în funcție de prioritate a tuturor zonelor potențiale de audit. Criteriile utilizate pentru a face *evaluarea riscurilor* și programarea tipurilor individuale de audit sunt:

76. *Materialitatea.* Acest aspect al riscului este evaluat în funcție de încrederea acordată sistemul de controale interne și procedurilor în vigoare. La modul cantitativ, volumul de venituri și cheltuieli, valoarea bunurilor generate, volumul și valoarea tranzacțiilor de plată sunt considerate ca fiind materiale. În plus, auditorii încearcă să ia în considerare și vulnerabilitatea la pierderi prin fraudă, furt sau proastă gestiune, precum și lichiditatea numerarului și altor bunuri gestionate.

77. *Reputația și imaginea băncii centrale* sunt extrem de importante din punct de vedere calitativ, datorită rolului lor fundamental în economie, și acest aspect trebuie întotdeauna avut în vedere la planificarea auditului. Lipsa de prudență în implementarea unei politici monetare, în gestiunea rezervelor de valută, în asigurarea unui sistem sigur și eficient de plăți inter-bancare și în producerea și emiterea de bancnote pentru țară ar putea avea drept rezultat o pierdere a credibilității în ochii publicului, având consecințe dezastruoase pentru țară.

78. *Natura și complexitatea* operațiunilor băncii pot crea riscuri considerabile. Un exemplu specific este riscul asociat tranzacțiilor cu valute externe, cum ar fi riscul de piață, riscul creditului, riscurile de lichiditate, procesare și manipulare. Alte domenii sunt comerțul cu obligațiuni și proprietăți. Producerea, emiterea și distrugerea bancnotelor sunt, de asemenea, domenii sensibile.

79. *Alte criterii* pentru selectarea zonelor care vor fi auditate includ schimbări majore la nivelul sistemelor sau organizațiilor, rotația personalului de specialitate, gradul de descentralizare a autorităților de aprobare, gradul de informatizare și orice alte interese cunoscute ale conducerii superioare sau ale auditorilor externi.

Realizarea auditului

80. Auditul intern din cele patru țări studiate urmează un model similar. Baza planificării auditului intern este evaluarea riscului. Aceasta are drept rezultat identificarea domeniului și obiectivelor preliminare ale auditului. Aceste obiective sunt de obicei detaliate în linii de investigație fezabile pentru a decide pe ce să se insiste și cum să se realizeze munca propriu-zisă de audit.

81. O fază de *planificare detaliată* precede fiecare misiune de audit. Această fază implică obținerea, documentarea și revizuirea informației referitoare la contextul activităților băncii care sunt supuse auditului. Se face o anchetă preliminară pentru a aprecia dacă există zone în care sunt necesare îmbunătățiri ale operațiunilor băncii, sau unde se suspectează probleme sau riscuri semnificative. Dacă este justificată activitatea suplimentară de audit, auditorii vor proceda la o examinare detaliată a problemelor identificate și a restului sistemului de control.

82. Auditorii vor proceda apoi la o *inspectare a sistemelor de controale interne*, pentru a se asigura că acestea funcționează corespunzător. Pentru a face acest lucru, se identifică controale cheie ale sistemului în ceea ce privește economicitatea, eficiența și conformitatea cu legile și regulamentele. Pe baza evaluării existenței și evaluării acestor controale cheie, auditorii determină nivelul și tipul de *teste de audit* necesare. Testele de audit se fac pentru a verifica dacă

sistemele și procedurile funcționează așa cum ar trebui. Testarea poate include un eșantion de tranzacții reale a căror procesare este urmărită în detaliu. Uneori auditorii folosesc și seturi de tranzacții “ipotetice” pentru a realiza acest tip de teste. Pentru a clarifica aceasta, trebuie să existe o “*pistă de audit*” pertinentă și stabilă. În analiza sistemului, sunt utilizate programe informatice de audit sau ghiduri de audit și/sau liste manuale de verificare, care au drept rezultat o identificare a deficiențelor, a punctelor slabe și a riscurilor. Cauza situației și efectele rezultante sunt investigate în continuare și înregistrate împreună drept probe de audit corespunzătoare pentru a susține toate concluziile la care s-a ajuns. Munca de audit trebuie să fie ordonată și *bine documentată*.

83. Faza finală este *redactarea raportului* pentru a formula oficial observațiile auditului și recomandările care se vor regăsi în formularea raportului final de audit. Înainte de finalizarea raportului de audit, auditorii vor obține în mod obișnuit, după o discuție cu auditații, comentarii scrise sau răspunsuri la proiectul de raport. Aceasta va servi la confirmarea exactității factuale a rezultatelor auditului și va așeza problemele ridicate de audit într-o perspectivă corespunzătoare pentru management.

Instrumente de audit

84. Toți auditorii din bănci au acces la programe de audit, liste de verificare și chestionare de control intern, acoperind diferitele activități ale băncii centrale. La aceasta se adaugă, în unele bănci, accesul prin intermediul calculatoarelor personale la sistemele informatice ale calculatorului central al băncii. Un asemenea acces este util pentru audit, atât în timpul fazei de planificare a auditului, cât și pentru colectarea de date referitoare la diferite subiecte sau/ pentru analiza costurilor.

85. Instrumentele specifice computerizate pentru auditori care sunt folosite sunt programele informatice de audit ACL sau IDEA, pachetele de programe de birotică obișnuite, și diferite programe de calcul tabelar disponibile pe piață. Programele informatice de audit ACL și IDEA sunt utilizate pe scară largă de auditorii din bănci în scopul extragerii datelor, eșantionării și analizei, mai ales în cazul unor volume mari de tranzacții. Programele de calcul tabelar sunt și ele utilizate pentru analiză. Pachetele de birotică sunt utilizate în scopul proiectării graficelor și documentării fluxurilor proceselor și controalelor interne.

Urmărirea aplicării recomandărilor auditului

86. O bună practică de audit este continuarea la nivelul acțiunilor manageriale prin implementarea măsurilor care corectează deficiențele identificate prin observațiile și recomandările auditului. Indiferent cât de bun ar fi un raport de audit, dacă nu se realizează nici o acțiune, sistemele de controale interne vor continua să fie expuse riscului. Este obligatoriu ca protagoniștii din procesul de supraveghere să raporteze și să valideze stadiul îmbunătățirilor aduse ca urmare a raportului de audit.

87. Ca punct de pornire, auditorii cer de obicei o scrisoare de confirmare de la conducere care să descrie acțiunile întreprinse ca urmare a raportului de audit. În cele mai multe bănci centrale, minima acțiune de urmărire este o revizuire a scrisorii de confirmare. Scrisoarea este revizuită pentru a vedea dacă au fost precizate toate riscurile serioase, și dacă se dau informații referitoare la acțiunile ce trebuie întreprinse, data implementării lor și se desemnează responsabilul. Aceasta asigură acordul și angajamentul conducerii pentru realizarea schimbărilor necesare. Ulterior, poate fi trimisă conducerii organizației auditate o scrisoare prin care se cere confirmarea evoluției situației. Domeniul următorului audit statutar va include automat ceva despre continuarea observațiilor precedente. Unele bănci vor face inspecții periodice ale evoluțiilor la fața locului, dacă constatările auditului sunt grave și necesită atenție sporită.

88. Băncile vor raporta stadiul acțiunilor întreprinse în urma rapoartelor de audit și problemele nerezolvate în raportul anual către consiliul director și, acolo unde există, către comitetul de audit.

Controlul calității

89. Supervizarea și asigurarea internă a calității se face continuu, vizând calitatea fiecărui audit în sine precum și fiecare raport de audit și documentele de lucru pe care se bazează. Scopul este verificarea faptului că au fost strânse suficiente teste și probe de audit, adecvate și valide pentru a crea un fundament rezonabil pentru concluziile auditului. Revizuirea raportului de audit se face la nivelul formei și al conținutului. Controlul de calitate diferă de la un birou de audit la altul, și depinde, printre altele, de dimensiunea organizației auditate, dar se pare că urmează întotdeauna standardele de audit general acceptate.

90. Concluziile raportului trebuie să fie în concordanță cu termenii de referință ai misiunii de audit. De asemenea, observațiile auditului trebuie să fie clare, să afirme cauzele și efectele, și să aibă ca rezultat recomandări practice și eficiente.

Evaluarea activității compartimentului de audit

91. În afară de evaluarea activității auditorilor interni în scopul determinării încrederii ce-i poate fi acordată de către auditorii externi (inclusiv instituția supremă de audit), compartimentul de audit intern întocmește, de obicei, rapoarte sumare anuale asupra performanțelor compartimentului de audit. Unele bănci elaborează și rapoarte sumare anuale pentru consiliul director, conducerea băncii și auditorii externi pe probleme specifice legate de operațiunile de împrumut și conturile anuale.

92. În plus, dosarele cu corespondență și documentele de lucru și rapoartele de audit sunt disponibile pentru analiza evoluției problemelor legate de audit. Rapoartele de activitate trimise consiliului director sau membrilor comitetului de audit oferă informații legate de performanțe pe baza planurilor de audit și în limita bugetului aprobat și a resurselor disponibile. Se furnizează de asemenea informații specifice despre încrederea pe care auditorii externi au putut să o acorde funcției de audit intern și oricăror economii cuantificabile de costuri.

Memoria organizației

93. Valoarea pe care un bun sistem informatic managerial o are pentru planificarea și urmărirea auditului, instruire și continuitate este recunoscută de toți auditorii din bănci. Existența unui asemenea sistem este, de asemenea, eficientă și eficace în pregătirea rapoartelor activității de audit și a raportărilor de sfârșit de an referitoare la starea auditului și la performanțele generale ale sistemelor de control intern ale băncii.

94. Cei mai mulți auditori din bănci folosesc fișe temporale pentru înregistrare și apoi analiză în scopul planificării viitoare. Auditurile și rezultatele acestora sunt înregistrate în detaliu în fișiere de date pe PC-uri (calculatoare personale) sau într-un sistem manual de evidență (rapoarte, corespondență și documente de lucru).

7. UNELE EVOLUȚII VIITOARE

Aderarea la Uniunea Europeană – consecințe pentru băncile centrale

95. Legislația Uniunii Europene are câteva dispoziții clare referitoare la legislațiile naționale, și prin ele la funcțiile organizațiilor publice, cu referiri și la rolul și funcționarea băncilor centrale naționale. Pentru a ilustra aceasta, Suedia, cel mai nou membru al Uniunii Europene dintre cele patru țări studiate, va fi folosită ca exemplu. Scopul este doar de a ilustra pe scurt tipul și domeniul unora dintre schimbările inițiate referitoare la aderarea la Uniunea Europeană. Acestea sunt schimbări care au sau pot avea urmări la nivelul funcționării auditului extern și intern, precum și la nivelul măsurilor de supervizare. Trebuie făcută mențiunea că lucrurile la care se face referire aici vor fi decise într-o primă versiune în Parlamentul suedez în primăvara anului 1998. Cum schimbările propuse în unele privințe afectează Constituția, este necesară o a doua decizie de confirmare din partea Parlamentului, după alegerile generale, înainte ca ele să intre în vigoare. Printr-un program propus de schimbări, acestea vor intra în vigoare în ianuarie 1999.

96. Cel mai înalt grad de integrare al politicii economice din UE se aplică politicii monetare și politicii ratei de schimb. Obiectivul este ca politica monetară și politica ratei de schimb să fie transferate la nivelul UE, pentru a crea o zonă de stabilitate monetară cu o monedă comună, stabilă, în care fluctuațiile ratei de schimb și ale dobânzilor nu mai afectează piața internă. Celelalte decizii de politică economică vor continua să fie luate în considerare de fiecare din statele membre, dar formele de cooperare sunt redefinite. Pasul pregătit final către o uniune monetară în cadrul UE a fost făcut prin Actul Unic European în 1986 și prin Acordul de la Maastricht, inclus mai târziu în Tratat. În concordanță cu aceste prevederi, UME (Uniunea Monetară Europeană) va fi introdusă în trei stadii. În primul stadiu încheiat la sfârșitul lui 1993, statele membre trebuiau să abroge reglementările monetare și celelalte restricții. În al doilea stadiu, a fost creat Institutul Monetar European (IME). În al treilea stadiu, a fost fondat sistemul european de bănci centrale (SEBC), iar Banca Centrală Europeană (BCE) preia deplina răspundere pentru politica monetară (decizia din mai 1998). Fiecare dintre statele membre trebuie, de asemenea, să asigure compatibilitatea legislației naționale, cel mai târziu la data fondării SBCE, cu Tratatul și Statutul SBCE. Trebuie notat că această legislație trebuie aplicată de fiecare bancă centrală, indiferent dacă statul membru participă sau nu la uniunea monetară.

97. Consiliul Europei a adoptat o rezoluție în 1978 pentru crearea Sistemului Monetar European (SME). SME este, în plus față de rezoluție, bazat pe un acord dintre băncile centrale din UE. Acest acord constă din trei părți: un mecanism al ratei de schimb (MRS), un aranjament între băncile centrale pentru finanțarea pe termen foarte scurt a intervențiilor pe piața de schimb valutar, și regulile pentru crearea și utilizarea unei noi monede comune, ECU.

98. Tratatul UE include prevederi specifice referitoare la legislația băncilor naționale. Legislația națională trebuie să fie compatibilă cu cerințele legislației UE, dar acest lucru nu înseamnă că toate dispozițiile trebuie reproduse în regulile legale naționale. Efectul direct al legislației UE și prioritatea sa față de legislația națională nu face acest lucru indispensabil. Totuși, prevederile naționale care intră în conflict cu legislația europeană trebuie amendate. Articolul 108 al Tratatului UE prevede următoarele:

99. “Fiecare stat membru trebuie să asigure, cel mai târziu la data creării SBCE, că legislația sa națională, inclusiv statutele băncii centrale naționale, este compatibilă cu acest tratat și Statutul SBCE”.

100. Potrivit Articolului 109 e al Tratatului UE, în timpul celui de-al doilea stadiu, fiecare stat membru trebuie, în mod corespunzător, să înceapă procesul care să conducă la independența băncii centrale în concordanță cu Articolul 108.

101. Tratatul și Statutul SBCE includ unele dispoziții privind legislația băncii centrale, introducând interdicția pentru banca centrală și membrii organismelor sale de decizie de a cere sau primi instrucțiuni de la instituțiile sau organismele comunitare, de la orice guvern al statelor membre sau de la orice alt organism.

102. Luând în considerare cele spuse aici, Parlamentul suedez a făcut primii pași pentru revizuirea cadrului instituțional al politicii monetare și a ratei de schimb pentru a întări în continuare independența Băncii Centrale a Suediei, *Riksbank*. Sunt menționate două motive pentru aceasta: mai întâi, problema specifică a credibilității pentru politica monetară și potențialele sale consecințe negative; și în al doilea rând, statutul Suediei de membră a UE a determinat modificarea condițiilor pentru politica monetară și a ratei de schimb. Schimbările, care trebuie făcute în Constituție, ca și la nivelul altor legi, pot fi rezumate după cum urmează:

- *Riksbank trebuie să fie instituțional, funcțional și financiar independentă, iar membrilor organismului care formulează politica monetară trebuie să li se dea independență personală. Aceasta se referă la Articolul 107 al Tratatului UE.*

103. Independența instituțională înseamnă că nimeni nu trebuie să aibă dreptul de a da ordine băncii în probleme de politică monetară altfel decât prin modelarea obiectivului oficial pentru politica monetară. O interdicție adresată agenților de a influența modul în care Banca Centrală Suedeză decide în probleme de politică monetară urmează să fie inclusă în Constituție. O prevedere similară, interzicând membrilor consiliului executiv să ceară sau să primească ordine în timpul înfăptuirii politicii monetare va fi inclusă în actuala Lege a Băncii. Independența funcțională arată că Băncii trebuie să i se acorde un rol precis pentru politica monetară, având obiectivul clar stipulat prin lege. Independența funcțională înseamnă că Banca trebuie să aibă suficiente fonduri la dispoziția sa pentru a fi capabilă să-și îndeplinească misiunea fără a fi controlată prin finanțări de către Parlament sau Guvern.

104. Pentru a întări independența personală, se fac propuneri de interzicere a ordinelor, a regulilor de descalificare și a restricțiilor asupra puterii de a concedia decidenții politicii monetare. Trebuie amintit aici că Tratatul asupra Uniunii Europene stabilește limite ale gradului în care se poate face îndepărtarea din funcție. În principiu, un decident al politicii monetare poate fi înlăturat din funcție numai dacă persoana nu mai corespunde cerințelor în ceea ce privește imposibilitatea de a-și mai îndeplini îndatoririle, de exemplu o perioadă lungă de boală, sau dacă se face vinovat de delikte serioase sau gravă abandonare a îndatoririlor.

- *Dreptul Băncii de a emite bancnote trebuie modificat dacă Suedia participă la Uniunea Monetară Europeană.*

105. Potrivit Tratatului UE, BCE ar trebui să aibă dreptul unic de a emite bancnote în Comunitate. BCE poate delega emiterea bancnotelor către băncile naționale. Numai bancnotele emise de BCE sau în numele ei vor constitui oferta legală.

106. Paragraful de mai sus nu se aplică statelor membre care nu participă la uniunea monetară.

- *Structura de conducere a Băncii va trebui schimbată.*

107. Împărțirea responsabilităților între Consiliul Guvernator al Băncii și nivelul executiv este făcută categoric. Consiliului Guvernator i se va da o funcție de control. Va fi creat un Comitet Executiv, care va trebui să decidă asupra problemelor de politică monetară și să conducă Banca. Parlamentul numește Consiliul Guvernator. Consiliul numește Comitetul Executiv.

- *Posibilitățile de informare și inspecție sunt protejate.*

108. De asemenea, s-a considerat că este important să se apere posibilitățile de informare și inspecție, simultan cu întărirea independenței Băncii. În acest sens sunt luate mai multe măsuri. Pentru a mări transparența activităților din sfera politicii monetare, Banca va trebui să informeze Guvernul despre toate deciziile importante de politică monetară. În continuare, Președintele și Vicepreședintele Consiliului Guvernator al Băncii trebuie să aibă dreptul de a frecventa reuniunile Comitetului Executiv, dar fără dreptul de a face propuneri pentru vot. Banca trebuie de asemenea să întocmească un raport asupra politicii monetare și a politicii ratei de schimb de cel puțin de două ori pe an. Raportul trebuie făcut public. Se discută și despre publicarea minutilor Comitetului Executiv la câțva timp după reuniuni.

109. Parlamentul va avea posibilitatea de a evalua activitățile relativ la obiectivele fixate de Parlament pentru politica monetară. Parlamentul va trebui de asemenea, să adopte bilanțul și contul de rezultate.

110. Potrivit articolului 27 din Statutul SBCE, băncile centrale naționale trebuie auditate de către auditori externi independenți aprobați de Consiliul BCE. În plus față de această cerință de a avea un audit extern, legea existentă referitoare la audit este amendată și extinde evaluarea anuală de către auditori a activităților Băncii astfel încât să includă și o declarație dacă exonerarea de obligații trebuie extinsă sau nu asupra Comitetului Executiv. Parlamentul este instituția care decide asupra exonerării de obligații a Consiliului Guvernator și a Comitetului Executiv.

8. MODELE SPECIFICE ȚĂRILOR: GERMANIA

Banca Centrală

111. Poziția *Deutsches Bundesbank*, ca Bancă Centrală a Republicii Federale Germane, datează din 1957, când a fost creată ca o structură cu trei nivele, și anume: sediul central, serviciile regionale și sucursalele.

112. Îndatoririle și funcțiile *Bundesbank* sunt incluse în Legea *Bundesbank*. Pe scurt, banca “reglează volumul de bani în circulație și creditul furnizat economiei, folosindu-și puterile monetare pentru a proteja moneda națională, și aranjamentele pentru plăți interne și internaționale”. Este responsabilă pentru protejarea integrității monedei naționale prin menținerea stabilității prețurilor și sprijinirea stabilității întregului sistem bancar.

113. În implementarea măsurilor necesare de politică monetară, banca promovează stabilitatea prețurilor și gestionează rezervele valutare ale țării. Promovează, de asemenea, un sistem de plăți sigur și eficient, oferind un sistem de plăți interbancare. Ea singură are răspunderea emiterii bancnotelor în Republica Federală a Germaniei. Tot banca păstrează în depozit minimum de rezerve necesar pentru instituțiile de credit din țară și participă la supervizarea bancară.

114. Banca acționează ca principalul bancher, gestionează conturile și face plăți pentru Guvernul Federal. De asemenea, gestionează și păstrează rezervele monetare oficiale ale țării, inclusiv posesiunile în aur.

115. *Bundesbank* este un organism independent care, în politica sa monetară, este liber de presiune politică și independent de ordinele Cabinetului Federal și ale oricărui control parlamentar persistent. Ea sprijină la modul general politica economică a Cabinetului Federal, dar “fără să prejudicieze îndeplinirea îndatoririlor sale”.

116. În ceea ce privește conducerea, așa cum se specifică în Legea Băncii, Consiliul Băncii Centrale este compus din Președintele și Vicepreședintele *Bundesbank*, ceilalți membri ai “Directoratului” și președinții Băncilor Centrale ale *landurilor*. Directoratul reprezintă organul central executiv al Băncii și este răspunzător cu implementarea deciziilor luate de Consiliul Băncii Centrale. Directoratul este compus dintr-un Președinte, un Vicepreședinte și până la șase membri nominalizați de Cabinetul Federal și numiți de Președintele Republicii Federale Germane. Președinții Băncilor Centrale ale *Landurilor* sunt nominalizați de *Bundesrat* și numiți de Președintele Republicii Federale Germane.

117. *Deutsche Bundesbank* este compusă din aproximativ 16 000 de angajați. Dintre aceștia, circa 2 570 sunt angajați la sediul central, situat la Frankfurt pe Main, circa 4 750 sunt angajați în nouă servicii regionale (sau Bănci Centrale ale *Landurilor*), iar restul de 8 680 de angajați - în 167 de sucursale. Numărul sucursalelor a fost redus considerabil în ultimii ani, și alte 18 sucursale vor fi închise până la sfârșitul lui 1998. Totalul activelor la 31 decembrie 1996 era de circa 366 404 milioane mărci germane. Profitul nerepartizat pentru anul fiscal 1996 a fost de circa 9247 milioane mărci germane.

Auditul extern

Instituția supremă de audit

118. *Bundesrechnungshof* (Curtea Federală de Audit) este autoritatea supremă federală. Legea fundamentală, Legea și Dispozițiile Permanente ale *Bundesrechnungshof* și Legea principiilor bugetare specifică autoritatea statutară, rolul și răspunderile Curții Federale de Audit.

119. Curtea Federală de Audit este un organism independent care informează și raportează direct Parlamentului Federal și Guvernului Federal. Este condus de un Președinte și un Vicepreședinte care sunt propuși de Guvernul Federal și aleși de *Bundestag* pentru un mandat unic de 12 ani.

120. Curtea Federală de Audit are mandatul de a realiza verificări pentru a asigura legalitatea și respectarea legilor, regulilor și regulamentelor. Auditurile financiare examinează și aspecte ale managementului financiar al operațiunilor. Se realizează audituri ale performanței pentru a asigura obținerea rentabilității referitor la economicitate, eficiență și eficacitate în achiziția și utilizarea resurselor.

121. Curtea de Audit poate oricând informa organele legislative, Comisia de Finanțe (sau subcomisia acesteia, Comisia Conturilor Publice), și Guvernul Federal asupra problemelor cu semnificație potențială. Curtea participă la negocierile pentru buget dintre Ministerul Federal al Finanțelor și Departamente, când se pregătesc estimările bugetare, și oferă atestarea din perspectiva auditului. De asemenea, Curtea informează, în special Comisia de Finanțe, despre orice risc referitor la obținerea valorii pentru bani, valoare legată de proiecte și programe guvernamentale majore.

122. Legea Băncii Centrale permite Curții Federale de Audit să realizeze auditări ale *Bundesbank*. Auditările *Bundesbank* au loc la două niveluri: 1) auditul financiar al conturilor și declarațiilor financiare, și 2) audituri separate ale managementului financiar.

123. Curtea Federală auditează managementul financiar al *Bundesbank* o dată la 5 ani. Domeniul și aria de cuprindere includ toate operațiunile, tranzacțiile, structurile, procedurile, sistemele contabile de costuri și de gestiune și planurile de investiții de capital și cheltuieli. Curtea nu are mandat să auditeze politica monetară. Curtea Federală de Audit examinează și se bazează pe munca depusă de auditorii externi din sectorul privat și de Departamentul Intern de Audit al *Bundesbank* (adică examinarea rapoartelor, implementarea planurilor de audit și utilizarea resurselor de audit) și ia în considerare această muncă în planificarea domeniului, ariei de cuprindere și momentului auditului. În plus, Curtea Federală de Audit are acces liber la minutele Consiliului Băncii Centrale. Conținutul auditului este selectat când se alcătuiesc planurile anuale de audit. Curtea Federală de Audit este liberă să fixeze prioritățile auditului pentru auditarea pe eșantioane sau poate lăsa conturile neauditare. Dispozițiile Parlamentului sunt, pe cât posibil, respectate.

124. Planurile Curții Federale de Audit cuprind:

- managementul financiar, fonduri ale proprietății separate și organisme federale;
- corporații publice federale;
- instituții de securitate socială care primesc finanțări federale sau garantări ale împrumuturilor;

- instituții juridice private la care Guvernul este acționar; și
- auditarea unor terțe părți care primesc finanțare federală.

125. Curtea are circa 650 de membri ai personalului la Frankfurt, Berlin și Bonn. Specialiștii în audit sunt recrutați dintre absolvenți de universitate și politehnică. Competențele și experiența variază și includ domeniile drept, comerț, științe economice, inginerie și calculatoare. Curtea este împărțită în nouă divizii de audit și 55 de unități de audit organizate pe o bază funcțională sau departamentală. O divizie cu un personal compus din șase auditori este specializată în auditul conturilor și/sau operațiunilor *Bundesbank*. Planurile de audit implică o echipă formată din circa cinci auditori, pe o perioadă de șase luni, și necesită cam 15 persoane/luni muncă de audit.

126. Rezultatele auditurilor individuale, inclusiv scrisorile destinate managerilor, sunt puse la dispoziția executivului organizației auditate. Auditații au dreptul de a comenta rapoartele de audit și Curtea Federală inserează răspunsurile în rapoartele sale de audit.

127. În ceea ce privește instrumentele de audit, Curtea folosește programe de calculator pentru audit (cum ar fi ACL, IDEA) și foi de calcul tabelar pentru a realiza testele de fond, obligatorii pentru auditul conturilor. Pentru realizarea activității de audit sunt utilizate o varietate de liste de control și chestionare. Pot fi urmate și seminarii interne de audit și cursuri externe de monedă și activitate bancară.

128. În ceea ce privește raportarea, Curtea Federală de Audit înaintează un raport anual Parlamentului (Comitetului pentru Conturile Publice) și Guvernului Federal. Sunt prezentate, în concordanță cu Secțiunea 97 din Codul Bugetului, rezultatele auditului și recomandările. Observațiile sunt făcute publice în conferințe de presă anuale.

129. ISA a furnizat consultanță în domeniul auditului pentru instituțiile naționale de audit din estul Europei și China.

Auditorii externi din sectorul privat

130. Declarațiile financiare ale *Bundesbank* sunt auditate de doi auditori externi independenți din sectorul privat, care sunt răspunzători de auditarea afacerilor Băncii, sistemului contabil al acesteia și de certificarea declarațiilor financiare și a conturilor legate de acestea ale *Bundesbank*, care vor fi ulterior aprobate de Consiliul Central al Băncii. Pe lângă faptul că sunt trimise *Bundesbank*, rapoartele auditorilor externi sunt trimise și Ministrului Federal de Finanțe, Ministrului Federal al Economiei și Curții Federale de Audit.

131. Rapoartele auditorilor externi examinează și evaluează de asemenea eficiența sistemelor interne de control și de audit, și fac aprecieri asupra eficienței operațiilor. Ei pregătesc și depun un raport de audit asupra rentabilității operațiunilor la Curtea Federală de Audit.

132. Auditorii externi sunt numiți de Consiliul Băncii Centrale cu acordul Cuții Federale de Audit. După șase ani, aceste firme de contabilitate trebuie schimbate.

133. Rezultatele auditului intern sunt puse la dispoziția auditorilor externi, iar pentru auditarea conturilor anuale, planurile de audit sunt coordonate.

Auditul Intern

Mandatul de audit și organizarea auditului

134. Mandatul pentru funcția internă de audit nu este menționat în Legea Băncii Centrale sau prin statutele acesteia. Totuși, îndatoririle sale, responsabilitățile și autoritatea sunt definite în deciziile și îndrumările Consiliului Băncii Centrale (organul suprem al *Bundesbank*) din 1983. În plus, Grupul de lucru pentru audit al Consiliului Băncii Centrale completează aceste îndrumări. Aceste documente oferă detalii asupra domeniului, metodei de raportare, asupra responsabilităților, răspunderilor și relațiilor din organizație, etc. Auditorul intern oferă siguranța că riscurile majore din interiorul Băncii sunt gestionate în mod competent și sunt sub control. Mandatul acoperă toate activitățile comerciale și operațiunile Băncii, inclusiv activitățile legate de sistemele informatice aflate în curs de elaborare. Sunt furnizate informații asupra calității controalelor stabilite și a respectării acestora, asupra onestității și integrității managementului proiectelor, și asupra eficienței cheltuielilor de capital.

135. Pe scurt, responsabilitățile funcției de audit intern sunt:

- examinarea respectării regulamentelor interne și externe, a directivelor de securitate și eficiență;
- asigurarea auditării conturilor anuale în cooperare cu auditorii externi, și furnizarea de declarații cu privire la onestitatea și corectitudinea declarațiilor financiare;
- aprecierea necesității și eficienței achizițiilor și activităților de investiții;
- auditarea activităților de construcții și proiectelor de investiții de capital (de la planificare până la realizare); și
- auditul planificării, elaborării și implementării proiectelor de automatizare (prelucrare a datelor).

136. Departamentul de Audit de la Biroul Central are responsabilitatea suplimentară a coordonării auditului intern în întreaga *Bundesbank*. Departamentul de Audit al Biroului Central conduce și “comisiile comune de audit” răspunzătoare de auditarea activităților de creditare a Băncii și a conturilor anuale, o dată pe an, în numele Consiliului Băncii Centrale.

137. Funcția de audit intern a Băncii este independentă de conducere și se subordonează direct Președintelui *Bundesbank* sau Consiliului respectivei bănci regionale. Sediul central și cele nouă bănci regionale au fiecare propria funcțiune separată de audit intern. În această structură descentralizată, coordonarea activităților de audit este răspunderea funcțională a Departamentului de audit al sediului central.

Personalul și competențele

138. Numărul total al personalului de audit este de 147 din care circa 30 lucrează în Departamentul de audit al sediului central. Proporția aproximativă a auditorilor este în prezent 0.9 auditori la 100 de angajați ai *Bundesbank*.

139. Competențele auditorilor includ finanțe, comerț și contabilitate, inginerie și calculatoare. Recrutarea se face în general din alte domenii din interiorul *Bundesbank*, din universități sau colegii tehnice. Noii veniți primesc o instruire intensivă la locul de muncă. De exemplu, după circa un an de instruire practică în audit, li se oferă o instruire de bază de 3-4 luni în prelucrarea automată a datelor. Dezvoltarea profesională și cursurile de instruire totalizează, în medie, 3 săptămâni pe an.

Planificarea și aria de cuprindere a auditului

140. Sunt identificate toate sistemele, activitățile comerciale și unitățile organizatorice ale băncii, și sunt evaluate din punct de vedere al riscului, și ca parte a unui plan de audit pe termen lung de 8 ani, domeniile cu riscul cel mai înalt sunt auditate cu ciclicitate anuală, iar cele cu risc mediu sunt auditate o dată la 2-3 ani. Auditarea sucursalelor *Bundesbank* și a centrelor de calcul se face la intervale de trei ani. Riscurile sunt apreciate pe baza raționamentului și experienței de audit. Sunt luate în considerare și cerințele referitoare la existența fizică, securitate și control, posibilitatea pierderilor și preocupările conducerii. Planurile anuale de audit sunt supuse aprobării Președintelui.

141. Domeniul și aria de cuprindere includ toate zonele operațiunilor Băncii, se efectuează audituri atât asupra funcțiilor de bază, cât și asupra funcțiilor administrative ajutoare. Concentrarea principală este asupra zonelor cu riscul financiar maxim. Aceasta include o apreciere a naturii și existenței fizice, a posibilității erorilor sau pierderilor, și a reputației Băncii. Se realizează audituri ale sistemelor de prelucrare automată a datelor și audituri ale sistemelor PAD în curs de elaborare.

142. Planificarea auditului se bazează de asemenea pe o bază de date computerizată cu observații și recomandări de audit, care este actualizată după fiecare audit. Ca rezultat al auditului, se identifică și posibile economii. Se face analiza planificării în timp a auditului pentru a planifica nivele corespunzătoare de acoperire cu personal.

Procesul de auditare

143. Metodologia de audit variază în funcție de tipul de audit realizat. Pentru auditurile de sistem, atenția este concentrată asupra adecvării procedurilor de control intern în raport cu respectarea regulilor și regulamentelor Băncii, dar și asupra securității și eficienței operațiunilor comerciale. Pentru auditurile *ex-ante*, concentrarea este pe managementul proiectelor (inclusiv planificare), controale și trasee de audit în stadiul pre-implementare. Auditul este realizat la începutul elaborării sistemelor automate, proiectelor de construcții, și achizițiilor la scară mare. Acest mod de acțiune este mult mai eficient din punct de vedere al costurilor decât a aștepta până la terminarea proiectului. Auditările legale ale unor tranzacții specifice și ale cheltuielilor au loc continuu. Desigur, în orice moment pot fi cerute audituri sau investigații speciale. Fiecare dintre tipurile de audit de mai sus pot fi aplicate la nivelul tranzacțiilor, al sistemului sau al nivelelor unităților organizatorice ale Băncii.

144. Metodele de audit folosite la *Bundesbank* includ tehnici de eșantionare bazate pe raționament, selecția aleatorie și eșantionarea statistică. Se pot utiliza programe de calculator pentru a realiza eșantioane. Instrumentele de lucru includ utilizarea de liste de control. Institutul German de Audit Intern a realizat liste de control pentru aproape toate domeniile de activitate ale băncilor, societăților de asigurări și a celor comerciale. Pentru a extrage date din bazele de date, pentru analiză și raportare, ca și pentru selecția eșantioanelor și realizarea de teste de masă și teste de conformitate se utilizează foi de calcul tabelar, chestionare de control intern, ACL și programe de calculator proprii.

145. Misiunile de audit singulare de la sediul central sunt în general realizate de o echipă de doi-trei auditori și necesită două-trei săptămâni. Pentru auditarea sucursalelor, sunt necesare echipe de cinci-zece auditori pentru circa două-trei săptămâni. Strategia de audit este bazată pe o

abordare a auditurilor efectuate într-o perioadă scurtă de timp. Auditurile sunt realizate de obicei inopinat.

Raportarea

146. Toate auditurile parcurg un proces de înștiințare, pentru a confirma precizia factuală și pentru a obține comentariile din partea conducerii. După desfășurarea acestuia, rapoartele de audit se trimit oficial unității auditate prin supervizorii responsabili. O copie este trimisă și către Departamentul de Control, Contabilitate și Organizare, în scop informativ. Extrase relevante pot fi trimise și altor departamente.

147. În plus, sunt pregătite trei rapoarte sumare: un raport anual asupra activităților și rezultatelor auditului; o evaluare a rezultatelor auditului împrumuturilor de la sediul central al *Bundesbank* și cele nouă bănci regionale; și rezultatele auditurilor conturilor anuale ale Băncii, și auditurilor făcute de cele nouă bănci regionale. Aceste rapoarte anuale sunt trimise Președintelui și celorlalți membri ai Direcției *Bundesbank*, și auditorilor externi. Consiliul Băncii Centrale primește rapoartele succinte asupra operațiunilor de creditare și asupra conturilor anuale.

148. Urmărirea respectării recomandărilor la fața locului se face timp de șase-nouă luni după audit și numai în cazurile în care există un număr mare de neajunsuri. În mod normal, un răspuns scris și un acord pentru luarea de măsuri corective sunt suficiente ca acțiuni de supraveghere.

Relații internaționale

149. Banca oferă, direct și în colaborare cu FMI, asistență tehnică țărilor în curs de dezvoltare, inclusiv în materie de audit al băncii centrale. Departamentul de Audit Intern al sediului central participă la întâlnirile anuale ale Responsabililor Auditului din G10 care se reunesc pentru a discuta abordări ale auditului și probleme legate de auditarea băncii centrale. De asemenea, acesta împărtășește practici de audit cu alți conducători ai auditului băncii centrale pe baze bilaterale.

150. Departamentul de Audit Intern este și membru al comitetului auditorilor cu experiență din băncile centrale din UE și al Institutului Monetar European (IME), care este însărcinat cu auditul comun al dezvoltării și implementării proiectelor necesare pentru crearea Sistemului European de Bănci Centrale (SEBC), cum ar fi sistemul de plata TARGET. Așa-numitul Grup de Audit pentru TARGET (TAG) este subordonat direct Consiliului IME. TAG este format dintr-un număr de unități de audit, în care Banca Germană este și ea reprezentată.

9. MODELE SPECIFICE ȚĂRILOR: IRLANDA

Banca Centrală

151. Poziția Băncii Centrale a Irlandei ca bancă centrală datează din 1942 când *Oireachtas* (Parlamentul Irlandez) a votat Legea Băncii Centrale și banca a devenit succesoarea Comisiei Monetare din 1927. Texte legislative recente care reglementează Banca Centrală includ revizuirile ale Legii Băncii Centrale care atribuie puteri și funcții suplimentare Băncii.

152. Ca Bancă Centrală a Irlandei, Banca este răspunzătoare pentru protejarea integrității monedei prin menținerea stabilității prețurilor, susținând stabilitatea sistemului bancar și a sistemelor de securitate și controlând siguranța sistemelor de plăți și a aranjamentelor de rambursare. Banca a adoptat, de asemenea, ca parte a declarației misiunii sale o aspirație prin care încearcă să fie competentă, eficientă, privind spre exterior și ținând către cele mai înalte nivele ale performanței și către standardele etice.

153. În implementarea măsurilor de politică monetară necesare, inclusiv a politicii ratei de schimb, Banca promovează stabilitatea prețurilor și gestionează rezervele de valută ale țării. Ea promovează, de asemenea, un sistem sigur și eficient de plăți asigurând un sistem pentru plăți interbancare. Ea singură are răspunderea pentru acordarea licenței și supervizarea instituțiilor financiare, precum și pentru producerea, distribuirea și furnizarea bancnotelor și monedelor Irlandei. În fine, Banca gestionează contul Trezoreriei și funcționează ca arhivar, și menține evidența acțiunilor emise pe piața internă de Guvern, Agenția pentru Finanțarea Locuințelor, și Banca Europeană de Investiții.

154. Banca este un organism independent răspunzător în fața *Oireachtas* (Parlament) și este administrat de un Consiliu de zece directori (dintre care nouă fără puteri executive și numiți de Ministerul de Finanțe). Rolurile și îndatoririle Consiliului sunt incluse în Legea Băncii Centrale, din 1942.

155. Guvernatorul Băncii este numit de Președinte, la recomandarea Guvernului, și este conducătorul și singurul membru executiv al Consiliului. Unul dintre directori, Secretarul Ministerului de Finanțe, este director din oficiu, în timp ce ceilalți directori sunt în mod normal numiți pentru perioade fixe de cinci ani, și au o experiență anterioară în sectorul public și privat. Numărul total al personalului Băncii este de aproximativ 595, cu un total active de 5 446,4 milioane lire irlandeze la 31 decembrie 1996. Profitul în 1996 a fost de 120,2 milioane lire irlandeze.

Auditul extern

Instituția Supremă de Audit

156. 'Office of the Comptroller and Auditor General' (Biroul Auditorului General) este un organism independent subordonat direct Parlamentului și Comitetului Conturilor Publice. Este condus de un *Comptroller and Auditor General* (Auditor General), care este numit de Președinte pe baza nominalizării *Dáil*-ului (Camera Inferioară sau Camera Reprezentanților) până la vârsta de pensionare prescrisă, de 65 de ani.

157. Mandatul Auditorului General este stabilit printr-o lege din 1923. Constituția din 1937 stabilește de asemenea rolul Biroului Auditorului General. Diferite amendamente, din care cel mai recent din 1993, detaliază în continuare rolul, responsabilitățile și drepturile legale ale Biroului.

158. Organismul are două funcții legale. Prima, de *Comptroller General of the Exchequer* (Administrator General al Trezoreriei) este de a asigura că nici un ban nu este scos din bugetul statului (Central Fund), cu excepția destinațiilor aprobate de Parlament. Dacă această condiție este satisfăcută, Administratorul General al Trezoreriei autorizează acordarea creditelor de către Banca Centrală din Contul de Trezorerie. A doua funcție, de *Auditor General*, vizează realizarea auditului conturilor guvernului, verificarea corectitudinii și respectării legii, și evaluarea bunei lor utilizări (economicitate, eficiență și eficacitatea managementului).

159. Organismul are autoritatea legală de a audita Banca Centrală. El realizează audituri financiare pentru a confirma corectitudinea și credibilitatea declarațiilor financiare și a sistemelor auxiliare. Auditurile de legalitate urmăresc să verifice dacă cheltuielile efectuate sunt în acord cu dispozițiile legislative. Prin aceasta, Auditorul General emite o opinie de audit asupra declarațiilor referitoare la conturile anuale ale Băncii la data de 31 decembrie a fiecărui an financiar. În raportul său, el certifică corectitudinea evidențelor contabile și înregistrărilor realizate de Bancă, și că informările asupra conturilor sunt în acord cu acestea și dau o imagine sinceră și veritabilă asupra afacerilor băncii și asupra rezultatelor declarate.

160. Organismul are circa 130 de angajați, aflați la Dublin. Personalul de audit este recrutat dintre cei care urmează studii în domeniul contabil/economic și/sau au experiență practică de lucru în profesia contabilă. Personalul de audit trebuie să obțină o calificare profesională de expert contabil în termen de 5 ani pentru a fi numiți ca auditori. Există programe de schimb cu sectorul privat.

161. Auditurile Băncii Centrale necesită o echipă de audit în care să lucreze aproximativ 205 persoane/zile/an. Comitetul de Audit al Băncii (vezi *Auditul Intern* în continuare,) și funcția sa de audit intern joacă un rol important în evaluarea problemelor de control intern ale Băncii Centrale. Biroul Auditorului General ține cont de munca de audit realizată/planificată de auditul intern în planificarea ariei de cuprindere a propriului său audit. Auditul financiar este realizat cu titlu interimar și la sfârșitul anului după ce sunt primite situațiile contabile de la Banca Centrală. (în curs de 6 luni de la sfârșitul fiecărui an). Biroul folosește tehnici de audit asistate de calculator (așa-numitele CAAT- Computer-Assisted Audit Techniques), programe de calculator pentru audit (cum ar fi IDEA) și programe de calcul tabelar pentru a realiza teste de fond asupra conturilor.

162. Pentru auditul financiar al conturilor Băncii Centrale se întocmesc planuri anuale. În pregătirea planurilor de audit, sunt luate în considerare consultarea cu auditorii interni și părerile exprimate de membrii Comitetului de Audit. Domeniul și aria de cuprindere a auditului, testarea și programarea în timp sunt coordonate de asemenea prin auditurile anuale. Audituri de tip valoare-pentru-bani vor trebui realizate asupra Băncii Centrale, dar legislația care prevede desfășurarea unor asemenea audituri este inclusă în Legea Băncii Centrale din 1997.

163. În cazul auditurilor de productivitate, Biroul folosește o procedură în 3 etape. Aceasta constă dintr-un studiu general pentru a defini termenii de referință, un studiu preliminar pentru a determina dacă este necesar un audit detaliat, și un studiu complet care implică examinarea și testarea detaliată care are drept rezultat un raport de audit.

164. Referitor la raportare, i se cere Auditorului General de către Banca Centrală să auditeze, certifice și să raporteze asupra fiecărei declarații a conturilor transmise de către Bancă și să transmită apoi declarațiile auditate Ministerului de Finanțe, care, la rândul său, le prezintă ambelor Camere ale Parlamentului. Activitatea de audit este realizată în concordanță cu standardele publicate de *Auditing Practices Board* (Consiliul Practicilor de Audit) reprezentând principalele organisme contabile din Regatul Unit și Irlanda.

165. Banca Centrală, în concordanță cu prevederile Legii Băncii Centrale din 1989 elaborează de asemenea un raport anual asupra activităților sale și-l predă ministrului. Dacă este necesar, Biroului Auditorului General poate adresa o scrisoare conducerii, dacă se constată deficiențe serioase ale controlului intern. Rapoartele de audit sunt emise însoțite fiind de comentariile conducerii, iar supervizarea acțiunilor corective este de obicei realizată în timpul următorului audit anual.

Auditul intern

Misiunea și organizarea

166. Departamentul de Audit Intern al Băncii este independent de conducere, este subordonat Guvernatorului, are relații funcționale de subordonare cu Comitetul de Audit al Consiliului Directorilor și are o relație administrativă de subordonare cu Directorul General Adjunct (Resurse umane, servicii funcționale și sisteme informatice).

167. Pe scurt, rolul auditului intern este acela de a pune la dispoziția Comitetului de Audit și managementului Băncii o apreciere independentă asupra adecvării și eficacității controlului, a gestiunii patrimoniului și a sistemelor de evidență din organizație.

168. Departamentul de Audit Intern oferă certitudinea că toate riscurile majore sunt gestionate și controlate eficace pretutindeni în Bancă. Se furnizează consultanță privind calitatea și respectarea controalelor stabilite, precum și credibilitatea și onestitatea informației manageriale.

169. Misiunea Departamentului de Audit Intern este stipulată în statutele adoptate de Consiliul Directorilor în versiunea revizuită din ianuarie 1997. Ea detaliază domeniul, relațiile de subordonare, și responsabilitățile auditului intern și ale conducerii ca și relațiile organizatorice, și standardele de audit ce trebuie folosite.

Personalul și competențele

170. Departamentul este compus din nouă persoane în total, inclusiv șeful funcțiunii. Bugetul aproximativ este de circa 291 000 de lire irlandeze. Serviciile contractate cu firme de audit din exterior sunt limitate la echivalentul unei persoane pe an. Dezvoltarea profesională și cursurile de instruire totalizează în medie o săptămână pe an de persoană.

171. Competențele profesionale ale personalului de audit includ finanțe, contabilitate, cunoștințe juridice și prelucrarea automată a datelor. Posturile libere sunt de obicei ocupate de persoane din alte domenii ale Băncii Centrale, prin transfer sau promovare. Personalul este încurajat să urmeze direcții de studiu relevante, inclusiv pe acelea care conduc la calificări în audit intern.

Comitetul de audit

172. A fost creat un Comitet de audit la nivelul Consiliului Directorilor urmând Regulamentele Băncii Centrale a Irlandei din 1994, care definește mandatul Comitetului.

173. Comitetul este format din minimum trei membri, numiți de Consiliu dintre directorii fără puteri administrative. Președintele comitetului este, de asemenea, numit de bancă, iar secretarul Băncii este nominalizat de el. Regulamentul impune organizarea a minimum două întâlniri pe an. În practică, Comitetul se reunește de circa patru ori în fiecare an. Toți directorii fără însărcinări pot frecventa reuniunile. În plus, oficialii ai Băncii și Auditorul intern pot participa la reuniunile Comitetului la cererea Președintelui. Auditorul General poate fi și el invitat să participe la întâlniri în calitate sa de auditor legal, și poate cere organizarea unei reuniuni. Comitetul este autorizat să obțină informații necesare de la orice angajat sau manager al Băncii.

174. Sarcinile majore ale Comitetului sunt:

- revizuirea re-evaluării anuale a investițiilor și a Declarației Anuale asupra Conturilor înaintea depunerii lor la Consiliu;
- analizarea propunerilor pentru schimbări majore legate de politica în domeniul contabil care ar putea avea impact asupra obligațiilor în materie de informare ale Băncii;
- analizarea și discutarea problemelor de audit inclusiv a scrisorilor către conducere cu Auditorul General;
- analizarea programului intern de audit, coordonarea cu auditorii externi, încadrarea cu personal și resursele auditului intern și poziția sa în cadrul băncii; și
- discutarea concluziilor importante ale investigațiilor interne și a răspunsurilor conducerii.

175. Comitetul de Audit este un element important al cadrului de control managerial care îmbunătățește buna administrare și răspunderea în interiorul organizației.

Planificarea auditului și aria de cuprindere

176. Planurile anuale de audit sunt elaborate de Departament și supuse analizei Comitetului de Audit, care se consultă cu Guvernatorul și Consiliul de Administrație. Planurile de audit au fost elaborate dintr-o perspectivă bazată pe evaluarea riscurilor, care a rezultat într-o listă de priorități a misiunilor de audit. A fost elaborat un plan pe trei ani care cuprinde circa 180 de unități de audit. Acesta ține cont de sistemele de control financiar existente și de nevoile conducerii.

177. Domeniul și aria de cuprindere a auditului includ toate domeniile de activitate ale Băncii, realizându-se audituri atât ale funcțiilor de specialitate, cât și ale celor administrative auxiliare. Concentrarea cea mai importantă se face asupra zonelor identificate ca având cel mai înalt risc financiar pe baza aprecierii existenței fizice, a potențialului de eroare sau pierdere, și a reputației Băncii. Sunt realizate și audituri ale sistemelor de prelucrare automată a datelor, incluzând recent și auditul sistemelor de prelucrare automată a datelor în curs de elaborare.

Procesul de audit

178. Metodologia de audit este proiectată pentru a ține cont atât de riscurile inerente, cât și de cele ale controlului, și fiecare audit este realizat asupra unei organizații sau a unei unități auditabile. Procesele de audit intern sunt bazate pe bunele practici internaționale și au fost realizate unele comparații neoficiale cu organizații externe, inclusiv alte bănci centrale, pentru a se asigura că procesele de audit sunt cele adecvate. Fiecare misiune de audit este în general realizată de o echipă de doi auditori.

179. Pentru fiecare audit este elaborat și folosit un program detaliat de audit (o listă de control). În Anexa 3 sunt incluse câteva exemple de liste de control pentru audit, oferite de Departamentul de Audit Intern. Aceste programe sunt revizuite în permanență. Chestionarele de

control intern sunt trimise auditațiilor pentru completare în unele cazuri. În scopul întocmirii rapoartelor de audit sunt folosite programele Microsoft Word și Excel. Programul de audit IDEA este utilizat pentru extragerea datelor, analiză și întocmirea rapoartelor și pentru realizarea testelor de masă și a celor de conformitate. Programele MS-Office sunt folosite pentru scopuri administrative.

Întocmirea rapoartelor

180. Fiecare raport de audit este elaborat de echipa de audit implicată și este revizuit de personalul cu experiență din cadrul Departamentului de Audit Intern. Toate auditurile trec printr-o dezbateră pentru a confirma exactitatea faptelor și a obține comentariile conducerii. Rapoartele finale sunt înmânate conducătorului unității auditate (și membrilor corespunzători ai Consiliului de Administrație). În plus, este elaborat un raport semestrial asupra activităților de audit trecute și viitoare și asupra problemelor de audit apărute și este trimis Comitetului de Audit împreună cu o copie destinată Guvernatorului. Raportul reprezintă baza pentru o întâlnire viitoare a Comitetului, care la rândul său informează Consiliul.

181. În exercitarea responsabilităților, Departamentul de Audit Intern folosește standarde de audit și îndrumări elaborate de Institutul Auditorilor Interni și de principalele organisme contabile.

Relații internaționale

182. Conducătorul Auditului Intern este membru al Grupului de Audit TARGET (TAG), un comitet format din auditori cu experiență din băncile centrale ale statelor membre ale UE și de la Institutul Monetar European (IME). Comitetul TAG este însărcinat cu realizarea unui cadru pentru auditul permanent al sistemului de plăți TARGET și este subordonat direct Consiliului IME. TAG este format dintr-un număr de grupuri de lucru, dintre care în unele Banca este reprezentată. Banca se ține de asemenea la curent cu noile legi și regulamente ce ar putea avea impact asupra sa ca rezultat al pregătirilor legate de Uniunea Monetară Europeană.

10. MODELE SPECIFICE ȚĂRILOR : OLANDA

Banca centrală

183. *Nederlandsche Bank N.V.* a fost fondată în 1814. Este o companie publică cu răspundere limitată, ale cărei acțiuni sunt deținute de guvern. Legea Băncii din 1894 îi conferă în mare măsură independență.

184. Consiliul de administrație al Băncii este constituit dintr-un președinte și trei directori executivi, dintre care unul e Secretar General. Aceste persoane sunt numite de către Coroană pentru o perioadă de șapte ani.

185. Un Consiliu de Supraveghere urmărește modul cum este condusă Banca și adoptă bilanțul și contul de profit și pierderi. Guvernul este reprezentat de un Împuternicit al Coroanei.

186. Consiliul Băncii este format din 17 persoane: Împuternicitul Coroanei, patru membri ai Consiliului de Supraveghere și 12 persoane numite de către Coroană. Ultimii reprezintă sectorul afacerilor, sindicatele și experți din lumea instituțiilor bancare și financiare.

187. *Nederlandsche Bank* are propria sa sarcină în domeniul monetar, aceea de a menține puterea de cumpărare a guldenului, atât pe plan intern cât și extern. Pentru a asigura coordonarea politicilor financiare și monetare ale Băncii, au loc în mod regulat consultări între cele două autorități monetare, Ministerul de Finanțe și Președintele Băncii. În paranteză fie spus, legea prevede cum să se încheie posibilele conflicte ce nu pot fi rezolvate în armonie ². Până acum aceste consultări au condus întotdeauna la acord.

Auditul extern

Instituția supremă de audit

188. *Algemene Rekenkamer* a fost înființată în 1814. Constituția din 1814 prevede o serie de Consilii Supreme ale Statului, cum ar fi *Algemene Rekenkamer*, care este independentă de Guvern și Parlament. Structura, sarcinile și competențele *Algemene Rekenkamer* sunt specificate în legi concrete. Legea principală este Legea Conturilor Publice. *Algemene Rekenkamer* efectuează audituri de conformitate și rezultate. Regulamentele permit ISA să se bizuie pe munca departamentelor de audit din cadrul ministerelor pentru cea mai mare parte a auditului de conformitate și financiar. ISA nu are puterea unui tribunal, nu-i poate judeca sau sancționa pe cei responsabili pentru cheltuielile publice și nu poate acționa ca o curte de apel.

189. Deși *Algemene Rekenkamer* are autoritatea de a examina companiile publice cu răspundere limitată, în ceea ce privește *Nederlandsche Bank* se face o excepție (prin lege): poate obține doar conturile și rapoartele anuale, și aceasta, prin intermediul Ministerului de Finanțe. Prin urmare, ISA nu are mandat să auditeze Banca Centrală.

² În astfel de situații, Ministrul de Finanțe are dreptul să ordone Băncii să-și adapteze politica sa la politica monetară și financiară urmate de guvern. Consiliul Guvernator poate face recurs la Coroană împotriva acestui ordin, care va decide apoi dacă ordinul trebuie sau nu urmat. În situația constituțională a Olandei, aceasta înseamnă că guvernul trebuie să răspundă în fața Parlamentului pentru decizia luată.

Contabil public autorizat

190. Auditul extern se concentrează pe certificarea conturilor anuale și este realizat de un contabil public autorizat independent, așa cum pretinde legea olandeză pentru auditul conturilor anuale ale companiilor cu răspundere limitată. Procedurile pentru auditul intern sunt coordonate auditorul extern al Băncii, pentru creșterea eficienței și pentru a permite auditorului extern să se bazeze, atunci când e posibil, pe munca făcută de Departamentul de Audit Intern.

191. Opinia auditorului este inclusă în raportul anual care este aprobat de Consiliul de Supraveghere și este dat publicității.

Auditul intern

Mandat și organizare

192. Departamentul de Audit Intern al Băncii Centrale raportează Consiliului Guvernator al Băncii. Consiliul Guvernator aprobă politica de audit, ce este inclusă într-o declarație a politicii de audit. Politica pune accentul pe relevanța organizării administrative și a controlului intern pentru a asigura informații sigure și pertinente, și pentru a sprijini auditul intern ca instrument al managementului.

193. Obiectivele Departamentului de Audit Intern sunt auditul și certificarea conturilor interne ale Băncii și a conturilor anuale ale fundațiilor afiliate, evaluarea organizării administrative, a fluxurilor informaționale automatizate, a organizării automatizate și a controlul intern și sarcini speciale din partea Consiliului Guvernator.

194. Cheia în audit este abordarea sistemică a auditului. Sistemele informaționale (financiare) ale Băncii, automatizate sau neautomatizate, incluzând contextul lor organizatoric și controalele lor interne sunt obiectivele fundamentale ale auditului. Auditul prelucrării automate a datelor joacă un rol important în munca Departamentului de Audit Intern și o parte relativ mare a resurselor este folosită pentru aceasta. Auditul aplicațiilor înainte de implementare constituie o parte a auditului PAD. Auditul operațional (al eficienței) este doar o parte minoră a muncii Departamentului de Audit Intern, cu excepția sistemelor de prelucrare automată a datelor (PAD).

Personal și competențe

195. Departamentul de Audit Intern are un personal de 23 de persoane (aproximativ 15 % din totalul personalului Băncii), din care 11 lucrează în secțiunea pentru audit financiar și operațional și opt în secțiunea pentru auditul prelucrării automate a datelor. Aproximativ două treimi din membrii personalului au studii superioare sau o calificare asemănătoare, din care circa zece sunt experți contabili autorizați. Sunt relativ puțini foști funcționari din bănci. Tot personalul are cunoștințe de bază referitoare la auditarea sistemelor informatice. Formarea (continuă) anuală, de aproximativ 2 săptămâni pentru o persoană se desfășoară planificat. Ocazional o parte din munca de audit este subcontractată (mai puțin de o persoană pe an).

Planificarea și aria de acoperire a auditului

196. Departamentul de Audit Intern pregătește un plan anual de audit. Acest plan are obiectivul să auditeze sistemele importante pe o perioadă de la 3 la 5 ani. În general, analiza riscului la nivel de proces este parte a abordării auditului. Pentru planificarea și performanța activităților de audit, analiza riscului este realizată la nivelul conturilor care fac obiectul raportărilor financiare și al posibilelor erori ce pot apare. Stabilirea gradului de încredere în controalele interne existente este unul din obiectivele principale în evaluarea riscului. Stabilirea toleranței auditului și a semnificației materiale sunt alte elemente importante. S-a aderat la liniile directe ale corpului profesional olandez care formulează practici de audit general acceptate.

197. Planurile anuale ale auditului sunt pregătite și discutate cu managerii de specialitate. Implementarea planului este responsabilitatea Departamentului de Audit Intern. Procedurile pentru auditul intern sunt coordonate cu auditorul extern al Băncii pentru a mări eficiența și a permite auditorului extern să se bazeze, acolo unde este posibil, pe munca depusă de Departamentul de Audit Intern. Nu există un comitet de audit în Bancă, pentru că se consideră că procedurile actuale sunt suficiente.

Controlul intern

198. Cele mai “sensibile” departamente ale Băncii au Secțiuni de Control Intern care lucrează în strânsă colaborare cu Departamentul de Audit Intern. Departamentul de Audit Intern se bazează în mare măsură pe constatările acestor Secțiuni de Control Intern. Pentru a îndruma Secțiunile de Control Intern, s-a alcătuit un manual care oferă o bună cunoaștere a fundamentului pe care se bazează implementarea controlului intern în Bancă. Pentru a asigura o abordare eficientă și eficientă a controlului, au loc consultări între Secțiunile de Control Intern și Departamentul de Audit Intern cu privire la activitățile de control ce vor fi efectuate și la rezultatul examinărilor. Planificarea trebuie făcută de conducătorul Secțiunii de Control Intern, după consultări cu Departamentul de Audit Intern. Această planificare trebuie aprobată de conducătorul respectivului departament. Planificarea făcută de Departamentul de Audit Intern se bazează parțial pe planificările Secțiunilor de Control Intern.

Raportarea

199. Departamentul de Audit Intern raportează oficial Consiliului Guvernator al Băncii, mai precis Secretarului General. Toate analizele și investigațiile (aproximativ 80 pe an) au ca rezultat întocmirea unui raport, un număr important de rapoarte referindu-se la auditul prelucrării automate a datelor. Copii ale rapoartelor sunt puse la dispoziția Directorului adjunct și managerului departamentului. Ca regulă generală, conținutul rapoartelor este discutat înainte cu părțile implicate.

Relațiile internaționale

200. Departamentul de Audit Intern are contacte permanente cu alți șefi ai auditului intern din cadrul altor Bănci Centrale și participă la un Grup de lucru referitor la controlul intern. Grupul de lucru a dezvoltat o listă cu principiile de bază referitoare la toate aspectele relevante considerate ca fiind potrivite pentru promovarea instituției și întreținerea unor sisteme de control intern eficiente și eficiente, acordând atenție în același timp diferențelor existente între țări în materie de cadru legal și reglementări și nevoii de a evita o povară excesivă asupra organizațiilor Băncii.

11. MODELE SPECIFICE ȚĂRILOR: SUEZIA

Banca centrală

201. Poziția *Riksbank* ca Bancă Centrală datează din 1668. Cel mai recent text legislativ ce guvernează banca este *Sveriges Riksbank Act*, care este îmbunătățit anual. În plus, Constituția și legea *Riksdag* fac referiri la rolul și responsabilitățile sale și la Consiliul Guvernator.

202. Ca Bancă Centrală a Suediei, *Riksbank* este responsabilă pentru dezvoltările ulterioare de pe piețele de valută și de credit, și pentru implementarea măsurilor necesare de politică monetară. Banca promovează stabilitatea prețurilor și administrează rezervele valutare ale țării. Mai promovează un sistem sigur și eficient de plăți prin asigurarea unui sistem pentru plăți interbancare. Ea singură are reponsabilitatea pentru designul, sortarea, distribuirea și emiterea bancnotelor și monedelor Suediei.

203. *Riksbank* este o autoritate subordonată *Riksdag* și este administrată de opt membri ai Consiliului Guvernator (șapte fiind aleși de *Riksdag*). Al optulea membru al Consiliului Guvernator este Guvernatorul *Riksbank*, care este ales de Consiliu și activează pentru o perioadă de cinci ani. Doi guvernatori adjuncți acționează ca locuitori ai Guvernatorului *Riksbank* în cadrul consiliului în perioada mandatului acestuia.

204. Numărul total de personal al *Riksbank* este aproximativ 800, cu un total de active care au ajuns în 1996 la 212.594 milioane coroane suedeze.

205. Se au în vedere schimbări în structura și în practicile de conducere ale companiei, ca rezultat al unui studiu parlamentar recent al *Riksbank* (vezi Capitolul 7).

206. Banca are un secretariat internațional care promovează contractele cu FMI și Institutul Monetar Internațional (IME), pentru a avea o organizare eficientă la *Riksbank* în vederea pregătirii problemelor legate de UE.

Auditul extern

Instituția supremă de audit

207. *Riksrevisionsverket* sau Biroul Național Suedez de Audit a fost creat în 1961 când Consiliul Național de Conturi și Biroul de Audit al Guvernului au fuzionat.

208. Biroul este organul administrativ central pentru contabilitatea guvernului și este subordonat Guvernului. Este condus de un Auditor General care este numit Guvern pe o perioadă de șase ani, perioadă ce poate fi reînnoită.

209. Rolul său nu este stabilit prin lege, ci prin ordonanțe speciale de stat, care reprezintă cadrul actual pentru activitatea sa. Deși mandatul de audit a *Riksrevisionsverket* este extensiv și se bucură de acces deplin la toate informațiile de care are nevoie pentru auditurile sale, exclude auditul *Riksbank*. Banca Centrală este, totuși, auditată de auditori parlamentari sau *Riksdagens Revisorer* (vezi în cele ce urmează). Banca Centrală poate, de asemenea, avea acces la toate documentele ce aparțin domeniului public de la auditorii parlamentari.

Auditorii parlamentari

210. Auditorii parlamentari acordată o mare atenție îndeplinirii țelurilor și efectelor deciziilor guvernamentale luate de *Riksdag*. Mandatul general permite auditorilor parlamentari să evalueze utilizarea eficientă și eficace a resurselor, incluzând managementul și folosirea activelor achiziționate. Rezultatele, ca și fiabilitatea conturilor, sunt preocupări importante pentru auditori. Prin urmare, auditorii promovează cea mai economică utilizare a fondurilor guvernamentale și asigură folosirea rațională a activelor statului. Sunt realizate două tipuri de audit. Acestea includ auditurile financiare ce se axează pe fiabilitatea sistemului contabil, a conturilor și a rapoartelor, precum și a controalelor interne. În plus, sunt realizate audituri ale performanței, axându-se pe aspectele de eficiență și productivitate.

211. În conformitate cu Legea auditului administrației parlamentare, *Riksdagens Revisorer* vor evalua, pentru fiecare an financiar, managementul statului și administrarea *Riksbank*.

212. Obiectivele specifice de audit ale auditorilor parlamentari sunt:

- să examineze Consiliul *Riksbank* și practicile de management intern, controalele interne și administrarea;
- să exprime o opinie asupra exonerării Consiliului Guvernator de răspunderi în ceea ce privește administrația *Riksbank*;
- să evalueze raportul anual al *Riksbank*, declarația de venit și bilanțul; și
- să raporteze recomandări de audit și concluzii către *Riksdag* (Parlament).

213. Auditorii Parlamentari au în componența lor 12 auditori și 12 auditori adjuncți aleși de Parlament pe o perioadă de 4 ani. Un Birou separat al Auditorilor parlamentari (Secretariat) care realizează auditul zilnic are un personal de 20 de persoane ce lucrează într-o strânsă cooperare cu auditorii aleși. Adesea, în timpul auditului, sunt angajați și experți externi. Sunt examinate activitățile guvernamentale centrale și rezultă propuneri făcute *Riksdag* și rapoarte către Guvern. În esență, Auditorii Parlamentari reprezintă agenția de audit a *Riksdag*.

214. Bugetul total se ridică la aproximativ 16 milioane coroane suedeze. În viitorul apropiat, se preconizează crearea unui comitet de audit. În prezent, propunerile de proiecte și rapoartele de audit sunt dezbătute și discutate la diferite sesiuni plenare și în cadrul unor grupuri interne de lucru și de elaborare de proiecte.

215. Auditurile sunt realizate de către parlamentari, cu ajutorul secretariatului. Pentru executarea mandatului de audit, sunt necesare competențe în domeniul auditului performanței, auditului financiar, contabil și prelucrării automate a datelor. Economisti, experți financiari, contabili și auditori fac parte dintr-o echipă multidisciplinară în funcție de domeniul misiunii de audit.

216. Planurile anuale de audit sunt pregătite pe baza sugestiilor/consultărilor cu publicul, cu unele comitete parlamentare, cu membri individuali ai *Riksdag* și cu Auditorii Parlamentari și Biroul lor.

217. Temele actuale de audit din planurile de audit variază, dar acoperă alocările bugetare și de resurse, politica administrativă, aprovizionarea, sistemul judiciar, îngrijirea sănătății, educația și mediul.

218. Pe aceeași linie cu propunerile primite și incluse în planurile anuale de audit, planurile individuale de repartizare sunt pregătite pe baza efectuării unui studiu sau unei anchete preliminare. Studiul preliminar confirmă necesitatea de a merge mai departe cu o examinare detaliată. Apoi este pregătit un raport de audit ce prezintă recomandări și concluzii și pus în circulație pentru a fi comentat de către cei auditați. Se face apoi o propunere finală *Riksdag*. Aceste propuneri sunt tratate în aceeași manieră ca și ordonanțele guvernamentale fiind supuse ulterior dezbaterii și deciziei parlamentare. Un raport anual către *Riksdag* este prezentat și de Auditori referitor la propriile lor activități.

219. O așa-numită Declarație către Parlament asupra evaluării activităților de afaceri ale *Riksbank* și asupra declarațiilor financiare ale acesteia este înaintată anual către *Riksdag* de către Auditorii parlamentari. În numele *Riksdagens Revisorer*, declarația este semnată de către președintele Auditorilor Parlamentari și de către Șeful Biroului de Auditori Parlamentari.

Auditori externi din sectorul privat

220. Auditorii Parlamentari se bazează pe un raport detaliat asupra controlului conturilor anuale ale *Riksbank* primit de la auditorii externi din sectorul privat pentru a-și pregăti raportul de evaluare către *Riksdag*. Această lucrare are ca rezultat o opinie de audit care certifică corectitudinea și precizia conturilor anuale ale Băncii Centrale. Este un raport ce a fost realizat în comun de către Departamentul de Audit al *Riksbank* și auditorii din sectorul privat.

Audit intern

Mandatul și organizarea auditului

221. Operațiunile Departamentului de audit sunt stabilite în *Legea Sveriges Riksbank*, 1988:46, Articolul 35, ce specifică că sediul central al *Riksbank* are un Departament de audit în cadrul Băncii. Departamentul de audit de la *Riksbank* este răspunzător față de Consiliul Guvernator.

222. În plus, *Legea* referitor la Auditul administrației parlamentare și o instrucțiune de audit internă a *Riksbank*, descriu rolul și responsabilitățile Departamentului de audit. Acestea sunt rezumate în raportul anual al Băncii și sunt următoarele:

- să verifice ca înregistrările contabile să fie adevărate, cinstite și în concordanță cu bunele practici contabile;
- să inspecteze controalele interne cu referire specială la protejarea valorii activelor *Riksbank*; și
- să se asigure că Banca menține o calitate și securitate pe deplin satisfăcătoare a sistemelor informatice, a sistemelor contabile, a sistemelor statistice și asociate. Departamentul de audit face observații și recomandări de audit privind eficiența și îndeplinirea obiectivelor băncii.

Personal și competențe

223. Departamentul de audit are un personal de 9 auditori. Bugetul aproximativ se ridică la 4 milioane coroane suedeze. Poate fi prevăzută contractarea serviciilor unei firme de audit extern, dar aceste servicii sunt limitate la mai puțin de echivalentul unei persoane/an. Dezvoltarea profesională și cursurile de instruire ocupă, în medie, 2 săptămâni pe an. Aceasta este suplimentată cu instruire la locul de muncă și colaborarea cu consultanții și auditorii externi.

224. Auditori cu experiență efectuează munca de audit în funcție de necesitățile băncii. Competențele personalului de audit sunt, în primul rând, de natura auditului contabilității financiare și procesării automate. Recrutarea se face, de obicei, de la alte firme de audit, de la Biroul național de audit și de la băncile comerciale.

225. Un comitet de audit pentru Bancă este în prezent în dezbateri.

Planificarea și aria de acoperire a auditului

226. Planurile anuale de audit sunt pregătite și prezentate pentru adoptare de către Consiliul Guvernator. Documentele suplimentare de planificare pentru toate domeniile de audit configurează activitatea de audit pentru un orizont de timp de până la 3 ani.

227. Domeniul și aria de acoperire includ toată zona, în special sistemele și tranzacțiile valutare, auditul declarațiilor financiare, 11 filiale regionale, opt depozite valutare, auditul procesării automate a datelor (incluzând și sistemele în curs de elaborare) și un audit al eficienței și managementului unor funcțiuni organizaționale. Accentul principal cade pe contabilitate și control intern, în special în legătură cu valorile, securitatea informațiilor și a sistemelor. În particular, activitatea de audit efectuată asupra raportului anual și a conturilor *Riksbank* este folosită de Auditorii parlamentari pentru a-și îndeplini mandatul referitor la legalitate.

Procesul de audit

228. Un aspect impresionant al auditului la *Riksbank* este găsit în domeniul evaluării riscului ce se bazează pe controlul inerent și existența fizică. Riscurile combinate sunt luate în considerare în timpul stadiului de planificare (a sistemelor de prelucrare automată a datelor) în funcție de importanță (importanța domeniului de activitate, sensibilitate, atributele tranzacțiilor și legătura cu registrul general). Acestea sunt apoi analizate din punctul de vedere al riscurilor de divulgare, alterare, distrugere și acces la informații. Sistemelor bancare și activităților specifice li se atribuie apoi nivelul corespunzător de risc (scăzut, mediu, ridicat), pentru a stabili prioritățile pentru audit. Au fost elaborate, de asemenea, și alte metode de evaluare a riscului pentru auditul financiar și auditul filialelor.

229. Instrumentele de lucru includ o combinație a programelor de audit și a chestionarelor de control intern. Instrumente destinate calculatoarelor de tip mainframe sunt utilizate pentru extragere de date și analiză; Programele de audit ACL sunt și ele folosite pentru extragerea de date, analize și rapoarte ca și pentru selecția eșantioanelor și efectuarea de teste de masă asupra conturilor de bilanț. Programele din pachetul MS-Office sunt folosite pentru scopuri administrative; o aplicație specifică numită DB2 este folosită pentru gestionarea timpului. Pentru

a sprijini urmărirea rezultatelor, planificarea auditului și cererile de informații, este întreținută o bază de date comună (cu folosirea MS Access) pentru Departamentul de Audit.

Raportarea

230. Rapoartele individuale de audit sunt distribuite următoarelor organisme, depinzând de împrejurări: Consiliul Guvernator, Guvernatorul și conducătorii departamentelor auditate. În partea introductivă a fiecărui raport, există un rezumat al raportului. În plus, un raport anual asupra planurilor, realizărilor și activităților Departamentului de Audit este pregătit și transmis Consiliului Guvernator și conducătorilor departamentelor băncii.

231. Departamentul de audit al *Riksbank* este, de asemenea, responsabil pentru trimiterea raportului anual asupra conturilor către Biroul Auditorilor Parlamentari.

232. Urmărirea implementării recomandărilor de audit este făcută de două ori pe an sau atunci când este programat următorul audit.

Relații internaționale

233. Departamentul de audit este membru al reuniunii anuale a șefilor Auditului Intern din Băncile Centrale ale țărilor aparținând G10. Acesta este un forum ce permite omologilor să dezbată probleme de audit și de control intern și să își împărtășească evoluții recente sau experiențe din domeniul auditului băncilor centrale.

ANEXA 1. STUDIUL COMPARATIV AL ACTELOR DE BANCĂ³

	Germania	Irlanda	Olanda
Legea băncii	1957	1942	1948
Politica monetară	Să controleze suma de bani în circulație și creditul furnizat economiei, cu scopul de a proteja moneda națională.	Protejarea monedei naționale.	Să dirijeze valoarea monetare olandeze încât să fie cel mai convenabil pentru prosperitatea și bunăstarea națiunii, și astfel să păstreze valoarea stabilă.
Bancnote	Banca este unicul emitent de bancnote.	* ⁴	Va furniza bancnote circulație în Olanda facilita transferurile pe plan național și internațional. Va avea dreptul de unic emitent de bancnote.

³ Până la pregătirea acestui studiu, legile băncilor centrale ale celor 4 țări studiate au fost adaptate, sau sunt adaptate conform Tratatului de la Maastricht pentru a stabili SEBC.

⁴ Problemele notate cu asterisc indică faptul că informațiile nu sunt aplicabile sau, în foarte puține cazuri, nu sunt puse la dispoziție.

	Germania	Irlanda	Olanda
Supravegherea sistemului de credit	În Germania, supravegherea bancară este efectuată de Oficiul Federal de Supervizare Bancară (care este Autoritatea Federală ce raportează direct Ministerului de Finanțe) în cooperare cu Banca.	Controlul creditului al cărui scop constant și predominant va fi acela al bunăstării poporului ca întreg.	Va superviza sistem credit conform Legi referitoare la Suprav Sistemului de Credi 1992.
Forma legală	Autoritate federală.	Persoană juridică.	Persoană juridică (<i>N Vennootschap</i>).
Conducerea superioară	Directorat, compus din Președinte, Vice-Președinte și maximum alți șase membri.	Consiliu de Administrație, compus dintr-un Guvernator, maximum nouă Directori și maximum doi directori de servicii .	Consiliu Guvernator constând din Președ secretar și nu mai tr cinci directori execu
Numirea conducerii superioare	Nominalizați de Cabinetul Federal și numiți în funcție de Președintele Republicii Federale.	Guvernator numit de președinte (șapte ani), alți membri ai Consiliului de Administrație sunt numiți de Ministrul de Finanțe (cinci ani). Durata funcției directorilor de servicii (funcționari publici) este în întregime la discreția Ministrului de Finanțe.	Membrii Consiliului Guvernator sunt nu Regină pentru 7 ani sugestia Consiliului Guvernator și a Cor de Supraveghere).

	Germania	Irlanda	Olanda
Consiliul de Supraveghere/Consiliul Băncii	Consiliul Băncii Centrale, compus din Președinte, Vice-Președinte, membrii Direcției și Președinții Băncilor Centrale ale Landurilor (Naționale).	*	<p>12 membri numiți de Regină (Ministerul de Finanțe și Economie) pentru supravegherea managementului și bilanțul anual și controlul pierderilor.</p> <p>Doar ca și controlul financiar este încredințat Reginei din partea Consiliului de Supraveghere care are dreptul de a participa la toate întâlnirile Consiliului de Supraveghere.</p> <p>Consiliul Băncii Centrale este compus din șaptesprezece membri: Comisionar Regal (Președinte), patru membri ai Consiliului de Supraveghere și doisprezece membri ai Reginei pentru supravegherea organizațiilor din industrie și comerț. Consiliul este autorizat, din proprie inițiativă, să facă referințe la Ministerul de Finanțe referitoare la chestiuni relevante pentru politica bancară după care se va conduce Banca în politica</p>

	Germania	Irlanda	Olanda
Parlamentul	<i>Deutsche Bundesbank</i> este supusă unui control continuu al Parlamentului.	*	*
Guvernul	<i>Bundesbank</i> este independent de ordinele de la Cabinetul federal.	Ministrul de finanțe poate, atunci când i se pare potrivit, cere Guvernatorului (sau Consiliului) să îl (o) consulte și să se sfătuiască cu privire la executarea și îndeplinirea de către Bancă a funcției generale și a îndatoririlor pe care aceasta le are, iar Consiliul se va supune oricărei astfel de cerințe.	Ministrul de finanțe indică Consiliului Guvernator în funcție ceea ce consideră el necesar pentru politica Băncii, pentru a fi în concordanță cu politica financiară și monetară a Guvernului. Regina în cazul în care există obiecții.
Informații financiare	<i>Bundesbank</i> publică un raport săptămânal (asemănător cu un bilanț).	*	Consiliul Guvernator publică un bilanț săptămânal.

	Germania	Irlanda	Olanda
Distribuirea profiturilor	În majoritate plătite Guvernului federal.	*	Plătite statului.
Cerințe de audit	Conturile anuale vor fi auditate de unul sau mai mulți auditori numiți de Consiliul Băncii Centrale de comun acord cu Curtea Federală de Audit. Raportul de audit al auditorilor externi servește ca bază pentru auditurile pe care Curtea Federală de Audit le efectuează. Rapoartele de audit împreună cu comentariile Curții federale de audit vor fi comunicate Ministerului federal de finanțe.	<i>Comptroller and Auditor General</i> (Auditorul General) va audita, certifica și raporta cu privire la fiecare raport de conturi transmis lui conform legii. Raportul lui de audit va fi transmis ministrului care va trimite apoi copii fiecărei Camere parlamentare.	*

ANEXA 2. STUDIU COMPARATIV AL REZULTATELOR INVESTIGAȚIEI

Subiect	Germania	Irlanda	Olanda
<i>Cerințe ale UE</i>	Băncile centrale și autoritățile bancare de supraveghere ale statelor membre ale UE guvernează sistemul de control intern și de audit al băncii, și le-au publicat ca un document intern ale instituțiilor de credit” ca urmare a consultărilor cu federațiile profesionale. Cerințele ce guvernează auditorii interni și externi stabilite în acest document se aplică tuturor băncilor.		
<i>Protagonisti</i>	Curtea Federală de Audit (ISA) auditează <i>Bundesbank</i> folosind raportul anual de audit al auditorilor externi (experți contabili autorizați). ISA informează Parlamentul Federal (Comitetul Conturilor Publice) de orice fel de constatări demne de luat în considerare.	<i>Office of the Comptroller and Auditor General</i> (ISA) (Biroul Auditorului General) controlează Banca Centrală a Irlandei și raportează direct <i>Oireachtas</i> (Parlamentului) și comitetului său de Conturi Publice. ISA se bazează pe activitatea de audit desfășurată de Departamentul de Audit Intern, și pe funcționarea Comitetului de Audit al Băncii.	<i>Rekenkamer</i> (ISA) nu are mandatul să auditeze <i>Nederlandsche Bank</i> Centrală). Auditul extern al băncii este executat de un contabil autorizat independent. Activitatea de audit internă a Departamentului de Audit Intern al Băncii este coordonată cu cea a auditorului extern pentru a mări eficiența și pentru a pune pe bază, cât mai posibil, pe activitatea auditorilor interni.

Subiect	Germania	Irlanda	Olanda
<i>Standarde contabile</i>	Nu există standarde contabile internaționale pentru Băncile Centrale. Băncile Centrale pregătesc a unor reguli contabile uniforme pentru SEBC.		
<i>Instruirea auditorilor din Băncile Centrale</i>	Instruirea și dezvoltarea profesională a auditorilor este, de obicei, o combinație între ec la locul de muncă. Aceasta este suplimentată prin participarea la seminarii sau conferin tehnicile moderne de audit, etc. Cele mai multe organizații de audit încearcă să ofere fi săptămâni de instruire pe an.		
	Timpul petrecut anual de către auditorii <i>Bundesbank</i> în instruirea de specialitate la locul de muncă se ridică la aproximativ 3-5 % din timpul lor de lucru. Mai mult, aceasta este suplimentată printr-o instruire continuă, în special în limba engleză și în domeniul procesării datelor și al calculatoarelor personale (PD/CP).	Dezvoltarea profesională și cursurile de instruire însumează în medie o săptămână pe an de persoană.	Instruirea continuă anuală este de circa două săptămâni de persoană. Toți contabilii autorizați trebuie să urmeze un program obligatoriu de instruire permanentă și să acumuleze puncte pentru a-și asigura calificarea profesională necesară.
<i>Utilizarea auditorilor privați</i>	Auditorii externi din sectorul privat auditează afacerile Băncii, sistemele contabile și certifică declarațiile financiare.	* ⁵	Auditul extern al Băncii este efectuat de un contabil autorizat independent.
Subiect	Germania	Irlanda	Olanda
<i>Tipuri de audit efectuate de Auditul Intern și de ISA</i>	Abordarea de audit a ISA: auditul managementului financiar al <i>Bundesbank</i> pe o anumită perioadă (un an, de exemplu). Auditul unui anumit domeniu al afacerilor sau al unei anumite activități administrative la <i>Bundesbank</i> și, simultan, la alte Instituții Federale (așa-numitele audituri încrucișate). ISA	Abordarea de audit a ISA: auditul corectitudinii și credibilității declarațiilor financiare și a sistemelor de sprijin. Auditurile de conformitate asigură concordanța dintre cheltuieli și regulile legislative. Audituri ale productivității.	Audit intern orientat pe sisteme, în care auditul procesării automate datelor joacă un rol important. Evaluarea organizării administrative a controalelor interne este parte integrantă a abordării. Auditul este concentrat asupra verificării și certificării declarațiilor financiare.

⁵ Problemele notate cu asterisc indică faptul că informațiile nu sunt aplicabile sau, în foarte puține cazuri, nu sunt puse la dispoziție.

	efectuează comparații între constatările și estimările sale.		
<i>Practici de raportare</i> <i>(se continuă pe pagina următoare)</i>	<p>Rapoartele auditorilor externi din sectorul privat sunt trimise la <i>Bundesbank</i>, Ministerul Federal de Finanțe, și Curtea Federală de Audit.</p> <p>Curtea Federală de Audit (ISA) raportează Parlamentului federal (Comitetului Conturilor Publice) orice constatări demne de atenție.</p> <p>Raporturile de audit intern se trimit celor ce au fost auditați.</p>	<p>Biroul Controlorului și Auditorului General (ISA) controlează Banca Centrală a Irlandei și raportează direct Parlamentului și Comitetului său de Conturi Publice. Ei mai auditează și certifică orice raport al conturilor transmis de Bancă și apoi transmit rapoartele auditate ministrului de finanțe.</p>	<p>Departamentul de a intern raportează of Consiliului Guverna Băncii, și în practic: Secretarului Genera Exemplare ale rapor audit sunt puse la di Directorilor adjuncți interesați și a manaș departamentului (au</p> <p>Auditorul extern rap Consiliului Guverna raportul său fiind in certificarea sa pentr declarațiile financia</p>

Subiect	Germania	Irlanda	Olanda
	<p>Raporturi sumare anuale sunt trimise președintelui și celorlalți membri ai conducerii /Consiliului Băncii Centrale, precum și auditorilor externi.</p>	<p>Banca Centrală prezintă un raport anual referitor la activitățile sale, ministrului de finanțe.</p> <p>Departamentul de audit intern raportează Guvernatorului și are și o relație funcțională de raportare cu Comitetul de Audit al Băncii.</p> <p>Toți cei ce au fost auditați primesc un exemplar al raportului de audit intern.</p>	<p>În raportul financiar publicat de Bancă.</p>
<p><i>Secretele Băncii și auditurile</i></p>	<p>În principiu, toți auditorii interni sau externi au acces la informațiile de care au nevoie în executarea auditurilor lor. Secretele băncii includ, de exemplu, conturile clienților băncii, date sensibile, precum și dosarele personale ale membrilor personalului din <i>Bundesbank</i>. Dacă vor fi auditate anumite probleme de natură confidențială, vor fi numiți auditori cu experiență și de încredere.</p>	<p>*</p>	<p>În principiu, toți auditorii interni și externi au informațiile de care au nevoie în realizarea auditurilor lor.</p>

ANEXA 3. MODEL DE PROGRAM DE AUDIT: CHESTIONARE DIN IRLANDA

AC027-01

AUDITORUL GENERAL

Formular de evaluare a controlului
Organizația/Sondajul:
Creditori

	Anul	19	
Pregătit de	Inițiale /Data		Data auditului anterior
Revizuit de	Inițiale /Data		_____

Auditul
Anterior

Auditul
Curent

A. ÎNTREBARE FUNDAMENTALĂ

Sunt controalele adecvate pentru a asigura că:

1. declarațiile furnizorilor sunt în concordanță cu contul creditori din Cartea Mare și contul de control al creditorilor. _____
2. existența tuturor creanțelor comerciale a fost confirmată la valorile declarate și înregistrate. _____
3. nici o obligație nu poate fi omisă _____
4. toate operările în conturile de creditori sunt autorizate _____

	Auditul anterior	Auditul curent
B. AUDITUL INTERN		
A fost compartimentul respectiv obiectul unei analize de audit intern în acest an? Dacă răspunsul este afirmativ, anexați o copie a dosarului documentelor de lucru.	_____	_____
C. CRITERII DE CONTROL SPECIFICE		
1. Există un sistem de reconciliere a conturilor creditorilor din Cartea Mare cu declarațiile furnizorilor?	_____	_____
2. Este confruntată regulat lista soldurilor creditorilor cu contul de control și se reconciliază diferențele?	_____	_____
3. Se contabilizează corect creditul oferit de furnizor și reducerile de preț primite?	_____	_____
5. Se analizează și se urmăresc soldurile debitoare?	_____	_____
6. Sunt autorizate transferurile între conturile de cumpărări/vânzări și conturile din Cartea Mare?	_____	_____
7. Procedeele de închidere la sfârșit de an sunt adecvate?	_____	_____
D. CONTROALE DISCIPLINARE		
1. Operațiunile, procedurile și sistemele din acest domeniu sunt suficient documentate?	_____	_____
2. Există o separație a funcțiilor adecvată?	_____	_____
3. S-au stabilit limitele adecvate ale competențelor?	_____	_____
4. Există o supraveghere adecvată?	_____	_____
5. Verificările sunt bazate pe probe justificative adecvate?	_____	_____
6. Frecvența controalelor este suficientă?	_____	_____

Auditul
anteriorAuditul
curent**E. CRITERII DE CONTROL A PRELUCRĂRII AUTOMATE A DATELOR**

(A se vedea capitolul ‘Ghid pentru evaluarea controalelor prelucrării automate a datelor)

Ce segmente din acest domeniu fac obiectul unei procesări computerizate?
--

1. Sunt controlate datele de intrare?	_____	_____
2. Sunt verificate datele de intrare?	_____	_____
3. Există controale pentru modificarea datelor existente si integritate?	_____	_____
4. Există controale pentru datele de intrare respinse?	_____	_____
5. Există controale pentru articolele în suspensie?	_____	_____
6. Există o secțiune eficientă de control al datelor?	_____	_____
7. Există măsuri adecvate de securitate?	_____	_____
8. Se face actualizarea tranzacțiilor și calcularea soldurilor și se controlează fișierul principal?	_____	_____
9. Transferul datelor în sistemul computerizat integrat este sub control?	_____	_____
10. Există controale efectuate de utilizatori asupra ieșirilor?	_____	_____
8. Sunt controlate operațiunile manuale în sistemul informatizat?	_____	_____
9. Există un control asupra articolelor anulate?	_____	_____

F. ANALIZA PRELIMINARA A RISCULUI

Riscurile la care este supusă organizația în acest domeniu sunt:
--

AUDITORUL GENERAL

Programul de audit
 Organizația/Sondajul:
 Furnizori și plăți restante
 Anul

Ob.	Inițiale /Data	Comentarii /Ref....	Puncte majore
Obiective:			
A.	De a stabili dacă au fost înregistrați toți creditorii comerciali și majorările în conturi.	_____	_____
B.	De a stabili dacă toți creditorii comerciali și majorările înregistrate sunt reale.	_____	_____
C.	De a verifica dacă toate sumele descrise astfel sunt datorii curente ale organizației de valoarea declarată _____	_____	_____
Proceduri:			
A. Revizuire analitică			
	Efectuați analize adecvate asupra domeniului și examinați indicatorii și tendințele respective.	_____	_____
AC	B. Date generale		
	1. Obțineți o listă a creditorilor și a majorărilor care să fie comparată cu cifrele înscrise în bilanț. _____	_____	_____
	2. Verificați lista creditorilor comerciali cu soldurile individuale în registrul creditorilor. _____	_____	_____
	3. Verificați totalurile din listă. _____	_____	_____
	4. Examinați registrul creditorilor și:		
	a) verificați dacă soldul fiecărui creditor este constituit din facturi definite și recente; _____ și _____	_____	_____
	b) înregistrați aspectele neobișnuite; _____	_____	_____
	c) verificați totalurile din Cartea Mare. _____	_____	_____

	Inițiale /Data	Comentarii /Ref....	Puncte majore
5. Comparați reconcilierea declarațiilor furnizorilor cu soldurile din registrul creditorilor.	_____	_____	_____
6. Verificați toate soldurile debitoare semnificative de la următoarele categorii și examinați dacă ar trebui reconsiderate drept datorii:			
a) plăți suplimentare;	_____	_____	_____
b) facturi neînregistrate;	_____	_____	_____
c) plăți anticipate sau	_____	_____	_____
d) înregistrări greșite în conturi.	_____	_____	_____
AC C. Auditarea controlului creditorilor			
1. Verificați dacă contul de control al creditorilor din Cartea Mare este în concordanță cu soldul din registrul creditorilor.	_____	_____	_____
2. Examinați concordanțele de mai sus verificând:			
a) neregulile;	_____	_____	_____
b) corecturile sau elementele neobișnuite împreună cu dovezile respective;	_____	_____	_____
c) exonerarea ulterioară a corecturilor.	_____	_____	_____
3. Examinați contul de control al creditorilor (în Cartea Mare) ; și			
a) verificați adunările și soldurile reportate;	_____	_____	_____
b) cercetați orice intrare aparent neobișnuită;	_____	_____	_____
c) comparați soldurile contului lună de lună și dacă apare o tendință de creștere bruscă, cercetați motivele.	_____	_____	_____
A D. Înscrierea în conturi			
1. Înscrieți plățile prin cecuri din registrul de plăți prin cecuri în conturile de creditori din registrul de creditori.	_____	_____	_____

	Inițiale /Data	Comentarii /Ref....	Puncte majore
2. Verificați înregistrările referitoare la totalul plăților prin cecuri ale creditorilor din registrul/listingul de plăți cu cecuri în comparație cu contul de control al creditorilor din Cartea Mare.	_____	_____	_____
3. Revizuiți jurnalele registrelor creditorilor și verificați valabilitatea tranzacțiilor pe baza documentației aferente.	_____	_____	_____
	SS- SM-		
B E. Transmiterea circularilor			
Trimiteti circularile creditorilor, analizați raspunsurile comparativ cu lista soldurilor cercetand fiecare neconcordanță și urmăriti creditorii de la care nu s-a primit raspuns.	_____	_____	_____
	SS- SM-		
AB F. Majorări			
1. Verificați integritatea și corectitudinea eșalonării datoriilor neînregistrate la sfârșitul anului, cu referire la:			
a) plăți ulterioare;	_____	_____	_____
b) acorduri;	_____	_____	_____
c) posturi tranzitorii din exercițiul precedent;	_____	_____	_____
d) Cartea Mare;	_____	_____	_____
2. Asigurați-vă că politica de plăți anticipate către creditori este rezonabilă.	_____	_____	_____
B G. Închiderea exercițiului			
1. Verificați procedurile de închidere de sfârșit de an examinând:			
Comenzile onorate;	_____	_____	_____
	SS- SM-		
Registrele de mărfuri primite;	_____	_____	_____
	SS- SM-		
Registrele de mărfuri returnate;	_____	_____	_____

	Inițiale /Data	Comentarii /Ref....	Puncte majore
<div style="border: 1px solid black; display: inline-block; padding: 2px;">SS- SM-</div>			
Facturile primite;	_____	_____	_____
<div style="border: 1px solid black; display: inline-block; padding: 2px;">SS- SM-</div>			
Notele de credit.	_____	_____	_____
<div style="border: 1px solid black; display: inline-block; padding: 2px;">SS- SM-</div>			
2. Legat de procedurile de închidere a exercițiului, asigurați-vă că toate mărfurile primite au fost înregistrate în sistemul de gestiune achiziții/creditori și că respectivele costuri și cheltuielile au fost contabilizate sau facturate, în cazul tuturor cumpărăturilor.	_____	_____	_____

C H. Valuta străină

Verificați dacă datoriile la vedere și la termen în valută străină au fost convertite în lire irlandeze la cursul de schimb corect pentru calcularea bilanțului.

AC028-01

AUDITORUL GENERAL

Formular de evaluare a controlului
Organizație/ Sondajul:
Debitori

	Anul	2	
Pregătit de	Inițiale /Data		Data auditului anterior
Revizuit de	Inițiale /Data		_____

Auditul
r Auditul
Anterio
curent

A. ÎNTREBAREA FUNDAMENTALĂ

Sunt controalele în măsură să asigure că:

1. toate înregistrările debitorilor în registrul jurnal sunt în concordanță cu soldul contului debitori din registrul Cartea Mare? _____
2. toți debitorii și plățile anticipate au fost înregistrate la valoarea corectă? _____
3. toate înregistrările din fișele debitorilor sunt autorizate și că nu s-a omis nici o înregistrare? _____
4. toate debitele sunt recuperabile sau au fost constituite provizioane adecvate pentru debitorii dubioși? _____
5. au fost luate în considerare toate reducerile posibile? _____

B. AUDITUL INTERN

Acest domeniu a făcut obiectul unei verificări de audit intern în acest an?
Dacă răspunsul este afirmativ, anexați o copie a documentelor de lucru.

	Auditul anterior	Auditul curent
--	---------------------	-------------------

C. CRITERII DE CONTROL SPECIFICE

1. Există un sistem de reconciliere periodică a conturilor de control a debitorilor cu registrul debitorilor?	_____	_____
2. Sunt trimise, în mod regulat, rapoarte clienților?	_____	_____
3. Se fac investigații asupra chitanțelor care nu sunt conforme cu sumele facturate?	_____	_____
4. Sunt verificate și urmărite soldurile creditoare?	_____	_____
5. Sunt pregătite și revizuite analize istorice ale debitorilor și se acționează în consecință?	_____	_____
6. Există un control adecvat al clasării și anulării datoriilor nerecuperabile?	_____	_____
7. Există stabilite condițiile adecvate pentru realizarea unor înțelegeri?	_____	_____
8. Este verificată validitatea reducerilor de preț acordate?	_____	_____

D. CONTROALE DISCIPLINARE

1. Sunt suficient documentate operațiunile, procedurile și sistemele din acest domeniu?	_____	_____
2. Există o separare adecvată a funcțiilor?	_____	_____
3. Au fost stabilite limite normale ale competențelor?	_____	_____
4. Există un supracontrol adecvat?	_____	_____
5. Verificările sunt bazate pe documente justificative corespunzătoare?	_____	_____
6. Este frecvența verificărilor suficientă?	_____	_____

Auditul
anteriorAuditul
curent**E. CRITERII DE VERIFICARE A PRELUCRĂRII AUTOMATE A DATELOR**

(A se vedea capitolul ‘Ghid pentru evaluarea controalelor prelucrării automate’)

Ce segment din acest domeniu face obiectul unei prelucrări automate?
--

1. Datele de intrare sunt controlate?	_____	_____
2. Datele de intrare sunt verificate?	_____	_____
3. Există controale asupra modificării datelor existente și asupra integrității lor?	_____	_____
4. Există controale asupra intrărilor respinse?	_____	_____
5. Există controale asupra datelor lăsate în suspensie?	_____	_____
6. Există o secțiune eficientă de control date?	_____	_____
7. Există măsuri de securitate adecvate ?	_____	_____
8. Se face actualizarea tranzacțiilor și calcularea soldurilor și se controlează fișierul principal?	_____	_____
9. Transferul datelor în sistemul computerizat integrat este sub control?	_____	_____
10. Există controale efectuate de utilizatori asupra ieșirilor?	_____	_____
11. Sunt controlate operațiunile manuale în sistemul informatizat?	_____	_____
12. Există un control asupra articolelor anulate?	_____	_____

F. ANALIZA PRELIMINARĂ A RISCULUI

Riscurile la care este supusă organizația în acest domeniu sunt:
--

AUDITORUL GENERAL

Programul de audit
Debitori și plăți în avans
Anul

PLANIFICARE: Am luat în considerare cele constatate asupra CEF în planificarea tipului și nivelului testelor. Pe baza acestor constatări, aprob obiectivele auditului și planul așa cum sunt ele stabilite în acest program de audit.

Auditor șef Data

CONCLUZII: Am realizat programul de lucru așa cum a fost fixat în programul de audit de mai jos. Punctele principale care trebuie vizate sunt redate în Formularul de probleme majore apărute.

Auditor Data

RAPORT DE AUDIT: Pe baza propriei mele evaluări, a controalelor confirmate de testele de audit, consider riscul controlului ca fiind _____ (ridicat/mediu/scăzut).

Pe baza programului de lucru prezentat mai jos, confirm că obiectivele de audit au fost realizate potrivit punctelor subliniate în raportul meu.

Auditor șef Data

CERTIFICAREA AUDITULUI: Am analizat acest program și realizarea sa. Trebuie luate următoarele măsuri:

Director adjunct..... Data

Ob.	Inițiale /Data	Comentarii /Ref....	Puncte majore
-----	-------------------	------------------------	------------------

Obiective:

A. De stabilit dacă toți debitorii au fost înregistrați în contabilitate.	_____	_____	_____
B. De stabilit validitatea tuturor debitorilor, existența lor la sfârșitul exercițiului și declararea lor cu suma corectă.	_____	_____	_____
C. De confirmat dacă toate datoriile pot fi recuperate, iar dacă nu, că s-au constituit provizioane corespunzătoare pentru creanțele incerte sau nerecuperabile.	_____	_____	_____

	Inițial /Data	Comentarii /Ref....	Puncte majore
D. De a asigura că toate cheltuielile anticipate au fost calculate pe baze rezonabile.	_____	_____	_____

Proceduri:**A. Revizuire analitică**

Efectuați analize corecte în cunoștință de cauză asupra acestui domeniu și examinați indicatorii și tendințele corespunzătoare.

B. Date generale

1. Obțineți o listă a debitorilor și plăților anticipate pentru a verifica corespondența cu cifrele din bilanț.	_____	_____	_____		
2. Verificați lista debitorilor comerciali prin comparație cu situația soldurilor individuale din registrul debitorilor.	_____	_____	_____		
3. Verificați totalurile din listă.	_____	_____	_____		
4. Examinați registrul debitorilor și verificați:					
a) dacă nu au fost depășite limitele de creditare a clienților;	_____	_____	_____		
<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="padding: 5px;">SS-</td> <td style="padding: 5px;">SM-</td> </tr> </table>	SS-	SM-			
SS-	SM-				
b) elemente neobișnuite (de exemplu: dobânzi preferențiale, plăți din cont);	_____	_____	_____		
c) totalurile din registre.	_____	_____	_____		
d) absența soldurilor semnificative de numerar nealocate;	_____	_____	_____		
e) adunările și soldurile reportate;	_____	_____	_____		
f) soldurile creditoare.	_____	_____	_____		
5. Obțineți o listă analitică a situației vechimii debitorilor comerciali și analizați elementele semnificative.	_____	_____	_____		
6. Verificați dacă rapoartele sunt trimise regulat tuturor clienților.	_____	_____	_____		
7. Verificați ca toate restanțele să fie urmărite pentru a fi încasate.	_____	_____	_____		

	Inițiale /Data	Comentarii /Ref....	Puncte majore
C. Controlul contului de debitori			
1. Verificați ca sumele din contul de control al debitorilor din Cartea Mare să coincidă cu soldurile din registrul debitorilor.	_____	_____	_____
2. Examinați acțiunea de conciliere enunțată mai sus, verificând:			
a) nereguli;	_____	_____	_____
b) corecturile sau elementele neobișnuite împreună cu dovezile respective;	_____	_____	_____
c) exonerarea ulterioară a corecturilor.	_____	_____	_____
3. Examinați controlul debitorilor:			
a) verificați adunările și soldurile reportate;	_____	_____	_____
b) analizați orice înregistrări aparent neobișnuite	_____	_____	_____
c) comparați soldurile contului lună de lună și dacă apare o tendință de creștere bruscă, cercetați motivele.	_____	_____	_____
D. Înregistrarea în conturi			
1. Verificați înregistrările individuale preluate din evidența chitanțelor cu registrul debitorilor.	_____	_____	_____
2. Verificați totalul înregistrărilor din evidența chitanțelor cu suma de control din Cartea Mare.	_____	_____	_____
3. Revizuiți jurnalele registrului debitorilor și verificați validitatea tranzacțiilor pe baza documentelor justificative.	_____	_____	_____
E. Transmiterea circularelor			
1. Trimiteți circulare unui eșantion de debitori.	_____	_____	_____
SS-	SM-		

	Inițiale /Data	Comentarii /Ref....	Puncte majore
2. Verificați răspunsurile cu lista soldurilor investigând orice discrepanțe.	_____	_____	_____
3. Repetați trimiterea de circulare către debitorii de la care nu s-au primit răspunsuri.	_____	_____	_____

F. Debitorii necomerțiali și plăți anticipate

1. Obțineți o listă a debitorilor (alta decât soldurile debitorilor comerciali) și a plăților anticipate la sfârșitul exercițiului:

SS-	SM-
-----	-----

a) Comparați-o cu facturile/situațiile sau alte probe disponibile;	_____	_____	_____
b) Faceți verificarea calculelor;	_____	_____	_____
c) Verificați înregistrările contabile referitoare la orice element care ar fi putut fi omis din această listă (de exemplu:închirieri, asigurări, etc.);	_____	_____	_____
d) Asigurați-vă că aceste articole au fost corect înregistrate în Cartea Mare și sunt corect reflectate în conturi.	_____	_____	_____
2. Comparați-le cu facturi/situații sau alte documente justificative adecvate.	_____	_____	_____
3. Faceți verificarea calculelor;	_____	_____	_____
4. Verificați înregistrările contabile referitor la orice element care ar fi putut fi omis din această listă (de exemplu:închirieri, asigurări, etc.);	_____	_____	_____
5. Asigurați-vă că aceste articole au fost corect înregistrate în Cartea Mare și sunt corect reflectate în conturi.	_____	_____	_____

	Inițiale /Data	Comentarii /Ref....	Puncte majore		
G. Creanțe îndoielnice					
1. Verificați dacă soldurile debitorilor la sfârșitul exercițiului sunt în întregime realizate în cursul perioadei următoare, făcând referire la registrele de casă, extrasele bancare, etc.	_____	_____	_____		
<table border="1" style="margin: auto;"> <tr> <td style="padding: 5px;">SS-</td> <td style="padding: 5px;">SM-</td> </tr> </table>				SS-	SM-
SS-	SM-				
Cercetați conturile care nu sunt închise și luați în calcul efectul acestora asupra totalului creanțelor îndoielnice;	_____	_____	_____		
2. Verificați anularea creanțelor îndoielnice, prin corespondențe și aprobări adecvate.	_____	_____	_____		
3. Asigurați-vă că orice posibilitate de recuperare ulterioară este urmărită.	_____	_____	_____		
H. Închiderea exercițiului					
Verificați dacă conturile de creditori și datoriile exprimate în valută liber convertibilă au fost convertite în lire irlandeze la un curs de schimb corespunzător pentru întocmirea bilanțului:	_____	_____	_____		
1. Comenzi de vânzare primite.	_____	_____	_____		
2. Evidența livrărilor (refuzurilor)	_____	_____	_____		
3. Facturi pentru vânzări	_____	_____	_____		
4. Note de credit, pentru a asigura că toate mărfurile livrate sau serviciile prestate au fost introduse în sistemul vânzărilor/debitorilor.	_____	_____	_____		
I. Valute străine					
1. Verificați dacă conturile de debitori și plăți în avans exprimate în valută liber convertibilă, au fost convertite în lire irlandeze la un curs de schimb corespunzător pentru întocmirea bilanțului:	_____	_____	_____		